

RANDVERE KÜLA ARENGUKAVA

Aastateks 2010-2020

Randvere 2010

EESSÕNA

Käesolev Randvere küla arengukava on koostatud Viimsi Vallavolikogu 26.juuni 2007. a määrusega nr 21 kehtestatud „Viimsi valla aleviku- ja külavanema statuut“ punktiga 2.9 külavanemale pandud kohustuste täitmiseks. Arengukava, mis määrab kindlaks Randvere küla arengu eesmärgid, prioriteedid ja sellest lähtuvalt ka tegevuskava, on koostatud aastateks 2010-2015. Käesolev arengukava on parandatud ja täiustatud versioon perioodiks 2005-2010(2015) koostatud dokumendist.

Randvere arengukava peaesmärgiks on leevendada mahajäämust küla arengus võrreldes Viimsi vallaga tervikuna ja tagada külale tehniline ja sotsiaalne infrastruktuur. Viimase all mõistame avalike teenuste paremat kättesaadavust, küla looduskeskemaks muutmist ja samuti ka vaba aja veetmise võimaluste avardamist.

Arengukava koostamisel on toetutud ka 2010. aasta juuni ja juuli kuus Randvere elanike seas läbi viidud küsitluse tulemustele. Küsitlus andis parema ülevaate erinevate valdkondade rahulolu kohta Randveres.

Arengukava on dokument, mis on aluseks külale tegevuse, eesmärkide ja rahaliste vahendite kavandamisel ning ettepanekute tegemisel Viimsi vallavalitsusele ja vallavolikogule. Arengukava toob välja kohalikke elanikke häirivad probleemid ja lahendamata küsimused, samuti esitatakse konkreetseid tegevusi, mida hakatakse seatud eesmärkide saavutamiseks ühiselt ellu viima. See väldib juhuslikkust nii oma tegevuste kavandamisel kui suhtlemisel vallavalitsusega. Kindlad sihid võimaldavad piiratud ressursside efektiivsemat kasutamist.

Täname kõiki Randvere küla elanikke, kes arengukava koostamisele kaasa aitasid küsimustikule vastates.

Randvere küla arengukava koostajateks olid Ingrid Veermets, Priit Robas, Kristo Madrus, Jüri Peetson.

Käesolev Randvere küla arengukava on heaks kiidetud Randvere küla elanike üldkoosolekul 24. septembril 2011. a.

Käesolev arengu- ja tegevuskava on koostatud pikas ajaperspektiivis, viie aasta peale. Kuna elame dünaamilises keskkonnas, siis on üsna raske ette näha, millised muutused võivad toimuda selle aja jooksul nii kodukandi, omavalitsuse, riigi, regionaalsel või kogu maailma tasandil. See dokument ei peaks lõplikult fikseerima kõike kirjapandut, vaid olema muutustele ja värsketele ideedele avatud. Selleks ootame eelkõige külarahva panust, kuid kõik asjalikud ettepanekud ja loomulikult ka konstruktiivne kriitika on teretulnud.

Jõudu ja edu kõigile külaelu arendamisel!

Lugupidamisega,
Priit Robas
Randvere külavanem

SISUKORD

1. Küla iseloomustus.....	5
1.1. Asukoht.....	5
1.2. Ajalugu	6
1.2.1. Randvere kirik	8
1.2.2. Tammneeme rannakaitepatarei	9
1.2.3. Randvere vana kool.....	10
1.3. Loodus ja keskkond	11
1.3.1. Kliima.....	11
1.3.2. Mere taimestik ja kalad	12
1.3.3. Mets.....	13
1.3.4. Linnud	13
1.3.5. Loomastik.....	14
1.3.6. Looduse kaitsmisest, looduse objektid.....	14
1.3.7. Muuga sadam	16
1.3.8. Nord Stream gaasijuhe	18
1.4. Inimesed.....	18
1.4.1. Randvere küla persoonid	19
1.5. Sotsiaalne taristu.....	20
1.5.1. Infolevi	20
1.5.2. Seltsitegevus, haridus ja kultuur.....	20
1.5.3. Külaelanike ühiskasutuses objektid	22
1.5.4. Jätkuvad ja katkenud traditsioonid.....	23
1.6. Tehniline taristu	23
1.6.1. Teed, tänavad ja ühistransport.....	23
1.6.2. Elektrivõrk.....	24
1.6.3. Vesi ja kanalisatsioon.....	24

1.6.4. Jäätmevedu ja heakord	25
1.7. Majandus	26
2. Vajadused.....	28
2.1. SWOT-analüüs	29
3. Arenguvision.....	31
4. Eelisarendatavad valdkonnad ja arengueesmärgid	32
4.1. Looduskeskne kultuur.....	32
4.2. Kaasaegne taristu	32
4.3. Puhkus ja vaba aeg	32
4.4. Ühistegevuste arendamine	33
5. Arengukava uuendamine	34
6. Tegevuskava 2010-2013	35
7. Kasutatud kirjandus	38

1. KÜLA ISELOOMUSTUS

Praeguse olukorra hindamisel ja küla üldiseloomustuse koostamisel ning arvandmete esitamisel on lähtutud Viimsi valla arengukavast ja külavanemale laekunud infost. Lisaks sellele on tuginetud Randvere küla elanike seas läbi viidud küsitlusele. Iga punkti juures on välja toodud ka elanike hinnang olukorrale.

Viimsi vald on atraktiivne kohalik omavalitsus, mis asub Tallinna linnastus, mille juurdekasv ja asustuse areng on jätkuvalt kiired. Viimsi looduslikud võimalused, asukoht ja inimpotentsiaali olemaolu on meelitanud siia investeringuid sadamaalade arendamisse, elamumajandusse, teenindusse ja vaba aja veetmise võimalustesse.

Viimsi vallale on kõige suuremaks probleemiks saada hakkama varem toimunud elamuehituse eelisarendamisest tekitatud infrastruktuuri alaarengu järeleaitamisega. Samas on ka võtmeküsimuseks lisaks lasteasutuste vajadusele ka Viimsi valla elanikele isiku- ja muude teenuste ja töökohtade pakkumine kohapeal. Positiivse külje pealt tahab Viimsi vald suurendada töökohtade arvu kohapeal. Selleks loouakse juurde äri- ja kaubanduskeskuseid ning vabaaja veetmise võimalusi. Samuti soodustatakse tööstuspargi tekkimist Muuga sadama piirkonda.

Kõik need punktid on ühel või teisel viisil ka Randvere küla ja randverelaste ühiseks probleemiks. Vee- ja kanalisatsiooni süsteemide väljaarendamine ja keskkonnanõuetega vastavusse viimine on Randvere küla ja Viimsi valla ühine eesmärk, samas kui Muuga sadama tööstuspargi loomine tekitab randverelastes vastuseisu vallaga, kuna see meelitab uusi inimesi külasse ning tööstuspargi laienemisest suurenevad keskkonna saastamise riskid.

1.1. Asukoht

Viimsi vald on iseseisev kohaliku omavalitsuse üksus Soome lahte ulatuval 12,5 km pikkusel ja 5 km laiusel Viimsi poolsaarel. Viimsi poolsaare idaosas paiknev Randvere küla on ebakorrapärase kujuga ulatudes ca 4 km loodest kagusse ja 1,5-2,6 km läänest itta. Idast piirneb küla Muuga lahega, kagust Muuga külaga, lõunast Metsakasti külaga, läänest Pärnamäe külaga, loodest Lubja külaga ja põhjast Tammneeme külaga. Kuivõrd küla täpset piirikirjeldust Viimsi vallavalitsuse poolt ei ole kehtestatud, siis kaartidele märgitud piir on looduses kohati raskesti tuvastatav ning ebaselge.

Kaugused mööda teid küla keskpunktist valla tähtsamatesse asutustesse on järgmised: Mähe perearstikeskusesse ja apteeki 2 km, vallavalitsusse 6 km, haiglasse, postkontorisse ja SPA tervisekeskusesse Haabneemes 7 km, Muuga sadamasse 7 km, Tallinna kesklinna 12 km, Tallinna Bussijaama 13 km, Balti raudteejaama ja Tallinna lennujaama 14 km.

Küla läbib kaks riigimaanteed - Randvere tee, mis teeb ringi peale Viimsi poolsaarele ja Muuga tee. Teised on kohalikud teed, mis on kas munitsipaalomandis, kuuluvad eraomanikele, on ühistute omandis või on nende kuuluvus kindlaks määramata. Määramata kuuluvusega kohalikke teid on eriti rohkesti ja see tekitab jätkuvalt probleeme nende remondi ja hoolduse korraldamisel. Paadisadama kohti küla rannikul ei ole, kuna madal ja kivine rand ei ole nende rajamiseks ilma suuremaid kulutusi tegemata sobiv.

Joonis 1. Randvere asukoht Viimsi poolsaarel

1.2. Ajalugu

Viimsi poolsaar on olnud asustatud ligikaudu 7000 aastat, kuna vanim teadaolev asula on leitud Kroodilt ja see pärineb nooremast kiviajast (5 at eKr).

Juhuleidudena on saadud kivitallid ja kirveid Tuuliseljalt, Miidurannast, Muugalt, Tammneemelt ja Aiaotsalt, mis osutab rannikuäärsetele kiviaegsetele asulatele. Aiaotsa talu maadelt leitud töökirves (1927) viitab noorema pronksiaja (10-7 saj eKr) asustusele Randvere kandis.

2007. aastal tähistati Randvere küla 610 aastapäeva, kuna esimest korda märgib 1397. aastal ordumeister Wennemar von Brüggeneý oma läänikirjas Maardu mõisa omanikule Johan von Scerembekele kuuluvat küla Randyver.

Rannaasustuse kujunemisel oli määrav osa rootslaste sissetulekul, nende siinviibimist mainitakse esmakordselt 1271. aastal seoses Haabneeme külaga. Kahel järgneval sajandil tekib poolsaarele veel mitu rootslaste rannaküla, nende hulgas ka Randyver – Randvere 1397.

1491. aastal nimetati Maardu mõisa müügikirjas 15 perega rootslaste küla Randveres, 7 perega Tornas küla ja Iversbacki (Leppneeme ja Tammneeme). Need kolm küla ei omanud ühtegi mõisale kuuluvat adramaad vaid ainult omi maid.

1529. aastal nimetatakse Maardu mõisa müümisel Muuga ja Randvere küla ning Pööli peret.

Siit tulenevalt võib arvata, et 1491-1529 aastatel olid Randyver, Tornas ja Iversbacki külade elanikud koormistest vabad talupojad.

1498. aasta sügisel peeti seegi Landknehti eesistumisel Randvere vakuses kohut: kohtu koosseisus osales neli Randvere kogukonna talupoega. Otsustati, et Andreus Schvarte peab maksma ühekordset tasu 11 marka tema tapetud Matyes Blome lastele “ja edasi võimaluste ja jõukohaselt aastast aastasse”. Tallinna linnaraamatutesse on sattunud turbe taotlusega tapmise pärast veel teisigi Randvere talupoegi. 1402 – 1559 on turbetaotlejate arv suur (15), mis viitab külaelanike arvukusele, kuid ka kohalike vastuolude rohkusele.

1693. aastal oli Randvere külas 11 talu. Alustades küla põhjapoolsemast otsast: Killo Mattz, Saranaha Teno, Sahranaha Thomas, Kreusse Mick, Hire Mart, Winni Jak, Musta Mick, Meggi Olli, Lipso Jüri ning kaks väiksemat kaluritalu.

Joonis 2. Randvere küla 1693. aasta rootsiaegsel kaardil. (Viimsi Muuseumide fotokogu).

- Rohelisega on tähistatud karjamaad ja heinamaad.
- Roosad ja triibulised alad tähistavad põllu- ja peenramaid.
- Punktiirjoon kujutab teeradasid.

1725.-1726. aastatel viidi läbi esimene adramaarevisjon. Järgmised adramaarevisjonid olid 1732. ja 1733. aastal. Neis loeti üles taluloomad, teopäevade arvud, naturaalandamid. Kindel oli kalaandam.

1782. aastal viidi läbi esimene hingeloendus külas: kirjutati üles perede nimed, inimeste arv ja vanus seisuste järgi. Hingerevisjonide põhjal olid suuremad Randvere talud Kilo, Peetri Jaani, Varekse, Kreiukse, Musta, Reinu, Tiitsu ja Oja talu.

20. sajandi alguseks olid Randvere järgmised talud põhjapoolt alates: Kilo, Tuulase, Lepamäe, Tiitsu, Külaoja, Kreiukse, Kingu, Pritsu, Mardi (Reinu), Tüllil, Nahka, Kibuvitsa, Liiva, Tamme, Poe, Länne, Karjamaa, Seljandiku, Niinepuu, Sadula, Antsu, Aiaotsa, Kadaka, Rannaniidi, Vesiniidi, Kordoni ja Loomisvälja.

Randvere nimed läbi aegade: 1397 - Randyver; 1402 – Randle; 1408 – Raudever; 1422, 1507, 1561 – Randeveer; 1420 – Randeuere; 1428, 1529 - Randaver, 1433, 1496-1501, 1538, 1548, 1559, 1566 – Randeuer; 1491 – Randyuer; 1496 – Randel; 1522 – Randeuver; 1539 – Randekull; 1545 – Ranneuer, Ranneuerkull; 1546 - Ranneuer; 1548 – Ranneferde; 1548, 1563- Rannefer; 1693 – Randafer; 1782, 1795 – Randfer; 1798, 1844 – Randwer; 1808 – Randwerre; 1811 – Rangdfer.

Lähestikku asuvad Randvere ja Muuga on ainukesed poolsaare külad, millel on algusest peale olnud eestipärased nimed.

Endise Nõukogude Liidu ajal elas küla täielikult tolleaegse piirirežiimi tingimustes. 1970 aasta paiku hakati siia eraldama maa-alasid suvila- ja aianduskooperatiivide rajamiseks. Enamasti eraldati selleks väheväärtuslikud ja võsastunud karjamaad, kuid ei olnud harvad ka juhtumid, mil suvilate ehitamiseks eraldati endisi põllumaid. Sellest ajast peale algas uute asukate, peamiselt tallinlaste sissevool külla, mis ei ole katkenud tänase päevani. Kõik see on endise rannaküla ilmet pöördumatult ja tundmatuseni muutnud.

Alustati suvemajade ehitamist, mida peale Eesti taasiseseisvumist hakati hoogsalt aastaringselt kasutatavateks elamuteks ümber ehitama. Uusasukate poolt rajati vajalikud tehnilised infrastruktuurid, kohalikud teed, elektrivõrgud, veevarustussüsteemid. Kuid sama ajal jäid rajamata või välja arendamata kanalisatsioon, tänavavalgustus ja kõnniteed. Hiljem on jäänud unarusse ka kohalike teede hooldus ja remont.

1.2.1. Randvere kirik

Viimsi poolsaare idaranniku küladest oli ühtviisi pikk maa nii Jõelähtmesse kui linnakirikutesse. Jõelähtme pastor tuli paar korda aastas kohale vaimuliklike talitusi pidama. Pärast Prangli kabeli valmimist otsustas õpetaja Gustav Heinrich Schüdlöffel ka Randveresse kiriku ehitada. Surnuaed oli juba varem olemas. Praegu võib seal näha ristikivi aastaga 1803, mis pärimuse järgi tähistab uppunud mehe hauda. Kiriku ehitamist toetas metsamaterjali ja rahaga Maardu mõisnik Christoph von Brevern, kohalikud peremehed vedasid raudkive. Tööd alustati 25. juulil 1848. aastal, kirik õnnistati sisse 1852. aastal. Kiriku torn valmis 20 aastat hiljem, siis sai kirik ka uued aknad ja altarimaali.

Otto Zoega von Manteuffeli maalitud altarimaali annetas Tammneeme küla Mihkli talu peremees Karl Neem. Sellel on kujutatud Jeesuse ühe esimese jüngri Siimon Peetruse kutsumist. Altaripildi motiiv on üsna harvaesinev, kuid samas kindlasti südamelähedane ümbruskonna rannarahvale, kes nagu Peetruski elatus kalapüügist.

1912. aastal osteti koguduseliikmete annetuste eest uus orel. Koguduseliikmete arv kasvas 1934. aastaks 375 inimeseni. Kirikus töötas leerikool ja laulukoor. 1935. aastal valmis kirikul oma kogudusemaja õpetaja eluruumide ja koosolekusaaliga. Uues majas peeti leeritunde, kooliharjutusi ja talvel ka jumalateenistusi. 1940. aastatel läks kogudusemaja Nõukogude piirivalve valdusesse, hoone palke kasutati kütteks ja maja koos koguduse arhiiviga hävis sõjakeerises. Hiljem müüdi maad maha ja piirkonda tekkisid aiandusühistud.

Joonis 3. Randvere kirikumaja avamine 1935. Aastal (Viimsi Muuseumide fotokogu)

1.2.2. Tammneeme rannakaitepatarei

Tiitsu tee lähedal asuv Tammneeme rannakaitsesepatarei rajati algselt 1920. aastatel Tammneeme külla Otsa talu lähedale mere äärde. Patarei koosseisu kuulus kaks 102 mm kahurit ning komandopunkt, tahapoole kaldaterassile rajati sõjaväelinnak. Rannapatarei sai numbriks 11. Peagi leiti õigustatult, et tulesektor on väheefektiivne.

Olukorra parandamiseks projekteeriti senisest edela poole kaldaterassile uus patarei, mille eeltööd algasid 1928. aastal. Vaatamata sellele, et uus patarei asus Randvere küla talude maadel ja seega Randvere küla koosseisu, jäi patarei nimeks Tammneeme rannakaitsesepatarei, seda algse mere äärde rajatud patarei järgi. 1930. aastaks valmisid patarei kõik neli betoonist kahurialust, samal aastal paigaldati ka 152 mm Canet suurtükid. Järgnevalt ehitati varjendid ja kahurialuste astmed – tööd kestsid kuni 1935. aastani. Patareile ehitati ka ajutine tulejuhtimispunkt. 1938. aastaks valmis raudbetoonist jõujaam ja tulejuhtimispunkt.

Tammneeme uue patarei koosseisu kuulusid lisaks neljale kahurile komandopunkt, kasarm, saun, tall, kuur, ohvitseride elamu, patarei ladu, sepikoda, lasketiir, sadam ja piirivalve kordon.

II maailmasõja eel sai Tammneeme patarei (mereäärne) oma uueks tähiseks Rannapatarei nr 15. Seda nime ei olnud kauaks, kuna juba 1939. aasta aprillis monteeriti patarei kahurid lahti ja viidi minema. Järjekorranumbriga nr 11 hakati tähistama uut Tammneeme patareid.

Uue patarei komandopunkt on II maailmasõjas totaalselt purustatud, varjendid ja kahurialused on valdavalt säilinud. Patarei hooned on tänapäeval elumajadena kasutusel. Tammneeme vanemat patareid tähistavad Otsa talu metsas asuvad kahurisüvendid ja komandopunkti varemed.

Joonis 4. Tammneeme rannakaitsepatari (Sulev Õitspuu)

1.2.3. Randvere vana kool

Kooli asutamiseks on seotud 1863. aastal Jõelähtme kihelkonnakiriku pastoriks tulnud Paul Loppenowe, kes peale aastast ametiaega hakkas koolide loomisega tegelema – ta asutas Jõelähtme köstrikskooli ning asus siis Randverre kooli asutama. Koolile anti kasutada Randvere kirikumaja ning koolitööga alustati 1864. aasta sügisel. Randvere kooliringkonda kuulusid Randvere, Aiaotsa, Metsakasti, Leppneeme, Tammneeme ja Muuga külad.

Kuna olid rasked nälja-aastad, siis ka Randvere kooli vaesemad õpilased said Jõelähtme pastori korraldusel igal lõunal tangu- või jahusuppi ja tüki leiba. Samade laste emad käisid kordamööda lastele toitu valmistamas, leiba küpsetamas ja välja jagamas.

Õppetöö kestis kolm talve - 1. novembrist kuni 1. aprillini. Kooli pidid ilmuma lapsed alates 10 eluaastast. Põhjuseta puudumiste eest tuli maksta trahvi – 5-10 kopikat päeva eest.

1864.- 1883. aastatel töötasid Randvere koolis Karl Reinvald, Hans Hermaküla ja Mihkel Kaares. Mihkel Grossbergi ametiaeg jäi venestamise perioodi. Venestusajal oli kooli ametlik nimi Maart-Randvereskoje Volostnoje Utshilishtshe (e.k. Maardu-Randvere Vallakool). Õppetöö kestis 3 õppeaastat – 15. oktoober kuni 15. aprill. Nädalas oli 33 -34 tundi. Matemaatikat anti alates I klassist vene keeles, maateadus ja vene ajalugu läksid III klassist üle vene keelde, ka vene laulude õpetus. Emakeelt ja usuõpetust õpetati eesti keeles, kumbagi üks tund päevas.

1905.- 1907. aastatel oli koolijuht ja köster Jüri Toater, kellel puudus eriharidus ning ta lahkus ametist vabatahtlikuna olles vastuolus kirikujuhatus ja kooliringkonna lastevanematega.

1907. - 1926. aastatel tegeles koolielu juhtimise ja arendamisega Jakob Kivikas. Tema ametiajal kasvas õpilaste arv, tema taaselustas ka Maardu-Randvere Muusika ja Laulu Seltsi tegevuse, kutsus kokku meeskoori, korraldas jõulupidusid, ekskursioone ja muuseumide külastusi.

Kivikas nägi kahel korral ka koolimaja kapitaalremonti ja ümberehitust. Enne oli hoones üks klassiruum, tütarlaste magamis- ja söögituba, poiste magamis- ja söögituba, ühine köök ja õpetaja eluruumid. Õpilaste magamistubades olid seina ääres reas ühisasemed nn. polotid, põrandad olid paekivist ja seetõttu olid need ruumid talvel väga külmad – üle 15° temperatuur ei tõusnud. 1909

tehti klassi- ja õpilaste tubadele laudpõrandad, 1910 jagati klassiruum laudvaheseinaga kaheks, lisandus kantseleiruum. 1922 aastal ehitati õpilaste eluruumid ümber abiõpetaja ruumideks ja kantseleiks. Kuna kooliruumid olid talvel väga külmad krohviti siseseinad 1923 õpilaspeo tuludest saadud rahadega – 120 kr.

Seitsmendaks koolijuhatajaks asus Ado Kask Viljandimaalt, kes koolijuhataja ametit pidas oma pensionini 1933. aastal. 1936/37 õppeaastal läks kooli 27 last, uueks koolijuhatajaks sai Heino Kärt. Kooli muretseti tööpink, raamatuköitür, press, raamatuhöövel, tööriistu, raadioaparaat „Maret 2“ ja kooliapteek.

9. mail 1937 oli esmakordselt Randvere koolis emadepäeva aktus. Peale koolijuhataja kõne ja õpilaste esinemiste kuulati koos raadioülekanne.

1937. aastal koostati uue koolimaja ehitamise kava, et esitada see Viimsi vallavalitsusele.

1940 sügisel tuli kooli õpetajana tööle Laidi Nurme. Ta kirjutab koolikroonikasse: „*Kool töötas kuni 1941. a. sügiseni vanas koolimajas, mis oli pime, madal, tuuliste ilmadega väga külm, vanad ahjud ajasid suitsu sisse... 1941. a. okupeerisid saksa väed Eesti, nõukogude väed lahkusid ja Randvere sõjaväekasarmu hooned jäid vabaks. Koolijuhataja Heino Kärt oli oma kodus Raplas. Mina olin kohal ja hoidsin kooli varandusi ja dokumente. Kui Randvere kasarmuruumid tühjaks jäid, kutsusin kohe kooli hoolekogu kokku ja tegin ettepaneku võtta hooned kooli kasutada. Koosolek oli ühel häälel nõus. Lastevanemate abiga koliti uutesse ruumidesse. Koolijuhataja pärast pahandas, et olin kooli „dzhunglisse“ viinud – ikkagi Piritalt 3 km kaugemal, bussiihendus puudus. Kuid maja oli ilus, suur ja päikseline, männimetsa keskel ja varsti kolis juhataja ise ka uue kooli juurde.*”

Kasarmud olid üsna rüüstatud ja vajasisid palju tööd. Õpilased ja lapsevanemad aitasid hoone korrastamisel. Hoone ümbrus puhastati lõhkeainest. Tööd said tehtud ja koolil olid kasutada uus õppehoone, õpetajatemaja, saun ja laut-kuur.

II maailmasõja ajal oli raske saada vihikuid ja õppematerjale. Paljud lapsed ei saanud koolis käia jalatsite puudumisel. Levis nakkushaigusi.

Kui 1944 aasta kevade asusid koolimajja saksa sõjaväeosad, viis selleaegne koolijuhataja Leonti Sepp kooli varad oma korterisse. Sügisel lõhkusid sakslased kõik allesjäänud kooli varad. 1945 aastast sai kooli nimeks Randvere Mittetäielik Keskkool. Kooli juures kutsuti ellu pioneeride rühm, oktoobrirevolutsiooni aastapäeval hakati korraldama aktuseid ning jõulupeod asendusid nääripeoga.

1948/49 õppeaastal oli koolijuhatajaks Reet Raju, 1949 aasta sügisest Laidi Nurme. Kool muudeti 7-klaasiliseks. 1952. aastast muudeti kool taas 5-klassiliseks algkooliks. Lastevanemad kirjutasid avaldusi Haridusministeeriumile, kuid kool jäi algkooliks. Sellest ajast hakkaski väikene konkurents Viimsi kooliga, kuhu paljud Randvere õpilased edasi õppima läksid. Alates 1962 aastast hakkab õpilaste arv langema. Kooli viimaseks aastaks jäi 1970/71 õppeaasta, mil kool suleti.

1.3. Loodus ja keskkond

1.3.1. Kliima

Randvere asub Muuga lahe idakaldal – küla loodust, keskkonda ning majandust mõjutab suuresti meri, seetõttu valitseb külas ka mereline kliima. Loodus elab mere rütmis. Veetaseme suurema tõusu põhjustab loode või põhjatuul, mis on siinsel alal suhteliselt haruldane.

Mereäärne asend Eesti põhjapiiril põhjustab suhteliselt pehme talve, jaheda ja pika kevade, hilise suve alguse ning sooja ja pika sügise.

Tugevate tuulte esinemine, eriti sügisel ja talvel, on ilmastiku lahutamatuks osaks. Keskmine tuule kiirus Naissaarel on 5,8 m/s ning edela- ja läänetuuled on ülekaalus. Kagu- ja lõunatuult esineb sagedamini külmal poolaastal, kirde- ja idatuult aga kevadel.

Sademetel üldine seaduspärasus on, et rannikul sajab tunduvalt vähem kui sisemaal, eriti kevad – suvisel perioodil. Selle järgi võib oletada, et ka Randvere territooriumil on sellel perioodil üsna kuiv. See-eest aga sügisel ja talvel peaks rannikul sadama suhteliselt enam, võrreldes sisemaaga. Lumikate moodustub keskmiselt novembri teise dekaadi lõpuks, püsiv lumikate aga alles jaanuari esimeses dekaadis. Paljudel talvedel püsivat lumikatet ei moodustu üldse. Lumi sulab lõplikult aprilli keskpaigaks.

1.3.2. Mere taimestik ja kalad

Muuga lahe põhjas esineb taimedele substraadina sobivaid kive kogu küla rannikuala ulatuses. Kõva substraadi ulatus väheneb sügavuse suurenedes. Nende vahel on ka pehmemaid setteid - liiva. Lahtist setet ei esine ja vee läbipaistvus on enamjaolt hea. Põhjataimestiku koosluse moodustavad 7 vetikaliiki: rohevetikas *Cladophora glomerata*, pruunvetikad *Sphacelaria arctica* ja *Dictyosiphon foeniculaceus*, punavetikad *Rhodomela confervoides*, *Ceramium tenuicorne*, *Furcellaria lumbricalis*, *Rhodomela confervoides*.

Prangli saare ja Viimsi poolsaare vahelisel merealal esinevateks peamisteks merekaladeks on räim, lest, kilu (avavees) ja merisiig, siirdekaladeks meriforell ja meritint ning mageveekalaks ahven. Kalurite püügipiirkonnas on mõrrasaagis esikohal räim, lest ja ahven. Võrgusaagis lisandub neile veel merisiig. Vähesel arvul on esindatud emakala, kammeljas, vimb, viidikas, särg, koha, latikas, lõhe, angerjas. Veelgi harvem on piirkonnas muid Soome lahes esinevaid vähearvukaid kalu nagu merivarblane, meripühvel ja merihärg.

Mõned liigid võivad olla arvukamad teatud perioodil (tuulehaug kevad-suvel) või kõrge arvukuse aastatel (tursk). Soome lahele iseloomulikke seaduspärasusi arvesse võttes peaks lesta arvukus mere madalamates piirkondades olema suurim juulis-augustis, ahvenal juunis-augustis (sooja vee perioodil), meriforellil varakevadel. Pidevalt võib piirkonnas esineda noort lesta. Liivane põhi sobib hästi lestale, kes toitub peamiselt merepõhjal esinevatest limustest (karpidest). Meriforell on piirkonnas enamasti läbirändel.

Üldiselt on Soome lahe mereelustik ning sealhulgas ka kalastik vaesunud. Kuulates või lugedes jutte Läänemere keskkonnast, võib esmapilgul tekkida mulje, nagu oleks tegemist ülikeerulise probleemide sasipuntraga: oht bioloogilisele mitmekesisusele, merelindude hukkumine naftareostuse tõttu, kalavarude vähenemine, kalade toksilisus, vetikamürkidest saastunud supelrannad, gaasitoru ehitamise keskkonnamõjud jne. Merekeskkonda mõjutavad nii Soome lahe kõrge eutrofeerumise foon kui ka merre suubuvad punktreostusallikad, sest kraavidesse juhitakse ka olmeheitvett. Suurteks saastajateks on jäänud Peterburi ja teised Venemaa asulad, kus reovett kuigi efektiivselt ei puhastata. Marginaalset rolli mängivad ka Läänemeres seilavad kruisilaevad, kes võivad puhastamata reovett otse merre lasta.

Eutrofeerumist põhjustab peamiselt põllumajandusest pärinev toiteelementide - lämmastiku ja fosfori sissevool Läänemere hiiglaslikult valgalt. Lahe veekeskonda värskendavad vaid erakordselt tugevad tormid koos ülikõrge veeseisuga (üle 1 meetri nulltasemest), kuid need lõhuvad jälle merekallast.

Viimasel ajal on esile kerkinud palju uusi algatusi Läänemere kasutamiseks, sealhulgas torujuhtmete ehitamine, laevaliikluse tihendamine, sillaideede väljapakkumine ja avamere tuuleparkide loomine. Erinevad huvid võivad aga põrkuda. Tuulikuid on mugav rajada madalasse vette, kuid madalikke vajavad ka kalad kudemiseks või merel peatuvad linnud toitumiseks. Seetõttu tegeldakse praegu merealade planeerimise ja kaitstavate Natura alade määratlemisega tsoneerimaks Läänemeri nii, et äriprojektid keskkonda vähem kahjustaks.

Mida saab aga Läänemere heaks teha üks lihtne inimene, kodanik? Parim, mida igäüks teha saab, on tarbida säästvalt, näiteks eelistades poes fosfaadivaba pesupulbrit.

1.3.3. Mets

Viimsi metsad tervikuna kuuluvad kaitsemetsade kategooriasse, mis seab piirangud eelkõige raielankide suurusele ja metsa kokkuveo tingimustele ning pöörab enam tähelepanu bioloogilise mitmekesisuse säilimisele.

Lubja ja Randvere vahelised metsad on omamoodi looduslik saar poolsaarel paiknevate tiheasustusalade vahel. Siin paiknevad loomade, taimede, seente, sealhulgas ohustatud liikide olulised elupaigad. Metsaalale jääb ka kuus vääriselupaikade inventuuri käigus piiritletud metsaosad kogupindalaga 17 hektarit.

Vääriselupaik on koht, kus saavad elada ja paljuneda metsakooslusele põliselt omased, kuid elutingimuste muutuste suhtes tundlikud, kergesti häiritavad liigid. Vääriselupaikade kaitsmine aitab säilitada liikide ja koosluste looduslikku tasakaalu.

Poolsaare okaspuumetsade olulisim väärtus on kaitse ilmastiku kahjulike mõjude eest. Metsad kaitsevad ka pinnast avamere tugevate tuulte eest. Metsamassiivide hävitamise korral muutub küsivaks paljude praeguste asustusalade elamisväärsus, tuultele avatud aladel kiireneb pinnase erosioon. Puistu hävinemisel kandub sajanditega moodustunud kerge viljakas pealispinnas tuulte mõjul enamuses minema ning tugevnenud meretuulte kaitseks tuleks elanikel rajada oma kodude ümber kõrged plankaiad.

Seepärast on äärmiselt vajalik tagada poolsaare tuulepealsete alade, so Pringi, Püünsi, Rohuneeme, Leppneeme, Tammneeme ja Randvere piirkondade okaspuumetsade säilitamine olenemata nende maakasutuse sihtotstarbest.

Kõik metsamajanduslikud tööd kavandatakse ja viiakse läbi nii, et tulemus sarnaneks võimalikult palju loodusliku olukorraga. Metsade säästva majandamise tagamine oli üheks põhjuseks, miks Viimsi Vallavalitsus koostöös Vallavolikoguga moodustasid Rohuneeme, Leppneeme–Tammneeme, Krillimäe ja Mäealuse maastikukaitsealad. Nimetatud maastikukaitsealade kaitse-eeskirjade kohaselt peab metsade majandamine ja kasutamine toimuma sellisel moel ja sellises tempos, et säiliks metsade liigiline, vanuseline ja bioloogiline mitmekesisus, produktiivsus, taastusvõime ja elupõlisus ning ühtlasi potentsiaal täita nüüd ja tulevikus ökoloogilisi funktsioone nii kohalikul kui ka üleriigilisel tasandil.

Prügi veetakse endiselt metsa ja mitte vähem kui varem — ilmselt arvatakse, et kevadeti koristustalgute käigus koristatakse see nii või teisiti ära.

1.3.4. Linnud

Kogu Viimsi valla linnustik on mitmekesine. Vallas on läbi aegade registreeritud ligikaudu 190 linnuliigi esinemine, neist pesitsejaid 139 liiki 15 seltsist, mis moodustab Eesti haudelinnustikust

ligikaudu 62%. Vallas registreeritud linnuliikidest on kaitsealuseid 55, mis on 50% Eestis kaiste all olevatest liikidest. Rändeperioodil on merel arvukaimad läbirändajad ning peatujad aulid, vaerad ja vardid. Rannikumeres talvituvad peamiselt kühm-nokk luiged, sõtkad ja jääkosklad ning avamerel kümned tuhanded aulid. Haruldased ja vähearvukad talvitujad on väikekosklad ja kaurid.

Poolsaare märkimisväärse roheala moodustab suhteliselt mitmekesise linnustikuga Mäealuse MKA, mille säilimine on seda olulisem, et ala on Pirita, Mähe ja Muuga tiheasustusalade tõttu teistest metsaaladest isoleeritud. Märkimisväärtetest linnuliikidest tasub mainida Mäealuse metsamassiivis pesitsevat laanerähni, männi-käbilindu ja kakumaaailma värvilisemat esindajat kõrvukärtsu. Rändeperioodil on poolsaare niidualad sobivad peatuspaigad lagledele, luikedele ja hanedele. Talveperioodil on silmajäävaim liik händkakk. Liigilise mitmekesisuse säilitamiseks tuleks kaitse alla võtta Viimsi poolsaarel kanakull, hiireviu, randkull, laanepüü, rukkirääk, musträhn, must kärbsenäpp ja väike kirjurähn.

1.3.5. Loomastik

Poolsaarel on liikide levimine olnud suhteliselt vaba. Viimastel aastatel on ehitustegevus ja tiheasulate laienemine aga sulgemas eelkõige suurematele imetajatele võimalust vabalt liikuda naaberaladelt poolsaarele ja tagasi. Ühenduskoridoride sulgudes katkeb loomade sisse- ja väljaränne ning kujunemas on ökoloogiline lõks.

1980. aastatel elasid Viimsi poolsaare metsades ilvesed ja aeg-ajalt võis siin kohata läbikäivaid hunte ja karusid. Veel elavad poolsaarel mõned põdrad. Rohekoridori katkemisel muutub põder tõenäoliselt siin haruldaseks eksikkülaliseks.

Metssead ja -kitsed, rebased ja kährikud on poolsaare metsades tavalised asukad. Endiste uudismaade kihvunnikutest leidub ka mäkrade urgusid.

Tuntumatest loomaliikidest on esindatud ka metsnugis, tuhkur, mink, kärp, nirk, hall- ja valgejänes, kobras, orav.

Viimsi metsade mitmekesisuse seisukohalt tuleks kaitsta järgmisi loomaliike: põhja nahkhiir, siil, rohukonn, arusisalik, tähnik, vesilik, vaskuss, nastik, rästik.

1.3.6. Looduse kaitsmisest, looduse objektid

Lubja, Pärnamäe, Tammneeme ja Randvere külade vahele on moodustatud Mäealuse maastikukaitseala, mille suurus on 597 hektarit. See hõlmab valla territooriumist peaaegu 10 %. Kaitseala staatus saadi 2005. aastal. Maastikukaitseala loodi Põhja-Eesti klindi, soo- ja pangametsakoosluste ning pärandikultuurmaastiku kaitsmise eesmärgil.

Kaitseala koosneb kahest lahustükist – Mäealuse ja Soosepa piiranguvööndist. Esimeses piiranguvööndis on peaeesmärgiks säilitada pangaaluseid metsakooslusi ja omaaegseid piirkonnale omaseid karjamaid ja -metsi, mis on pesitsus- ja puhkepaigaks paljudele rändlindudele. Vääriselupaigad, kaitsealuste taimeliikide kasvukohtade esinemine, hiireviu ja rukkiräägu ning kassikaku pesitsusalade paiknemine suurendab veelgi ala kaitse tähtsust.

Soosepa piiranguvööndis kaitstakse peamiselt sookoosluseid. Sealsete soode vanused on üle 8000 aasta.

Randvere külas on looduskaitseobjektideks veel Riiasöödi (tuntuma nimega Tädu) kuusk ja rändrahn ja Riiasöödi tamm. Kuuse ja kivirähnu puhul on erakordne kahe erineva nähtuse kooslus. Umbes 130-aastane kuusk (ü=110 cm) on tänaseks kahjuks kuivanud, ehkki püsib veel kivil.

Randvere sümboliks on valitud rannas asetsev Kotkakivi. Külas on ära nimetatud ka teised rahnud: lõhkine kivi, hallikivi, saapakivi, kattakivi, puhkekivi, lehtiidi rahn. Randvere hallikivi on märgitud Enn Pirruse raamatus „Eestimaa suured kivid“. Hallikivi on hiidrahnudele lähedane rahn, mille ümbermõõt on 20,8 m ning on migmatiit kivimist.

Piirkonda läbib Riigimetsa Majandamise Keskuse poolt 2004.a. rajatud looduse õpperada, mille eesmärgiks on tutvustada inimestele metsakooslust, milliseid töid metsas tehakse ja miks neid on vaja teha. Looduse õpperaja baasil on koolidel võimalus vabas looduses läbi viia bioloogia, geograafia, koduloo jt tunde.

Randvere külas asub ka nõiakaev. See kaev keeb aastaringselt, samas kui Tuhala nõiakaev vaid suurvee ajal. Asjahuviline leiab kaevu kergesti üles, kui liigub Kirikaia tee juurest umbes 150 m riigimetsa suunas.

Ajaloomälestistena on arvel Randvere kirikuaed, mille kirikust põhja jääv osa on ümbritsevast maastikust ca 1,5 meetrit kõrgem ja on väljast vooderdatud looduskivist müüritisega, lõunapoolne serv ja osa lääneservast on piiratud maakivikuhjatisega. Hauatähistest väärivad erilist tähelepanu külasepa katusrist ja kolm paest risti, mis on ümbritsetud maakivilaotisega.

Aadressil Suurekivi tee 7 asub skulptuuride aed, mis on pärvinud konkursi „Viimsi kauneim kodu 2007“ raames taiderikkama koduaia tiitli. Kinnistu omanik on vabakutseline kunstnik Endel Saarepuu ning ta on loonud unikaalse ekspositsiooni kändudest, puudest, puujuurtest ja okstest valmistatud loomade, lindude jt kujutistest. Teiseks on ta siin rajanud imetlusväärseid kiviaiad, sest kive on siinkandis tõesti rohkesti. Endel Saarepuu skulptuuride aed on saanud tuntuks juba ka väljaspool Viimsit. Kõik nimetatud objektid ja nende ümbrus tuleks korrastada ning tähistada vastavate viitadega.

Joonis 5. Randvere turismikaart (Viimsi Valla kodulehekül)

1.3.7. Muuga sadam

Muuga sadam kujutab Viimsi poolsaare idakaldale olulist keskkonnariski. Sadama veosemahtude kasvades tõusevad keskkonnariskid veelgi. Üha tihenev laevaliiklus tõstab samas ka avariiohtu. Soome Kotka mereuuringute raporti järgi kasvab naftatankerite liiklus Soome lahel aastaks 2015 praegusega võrreldes kaks korda ning palju suureneb ka tõenäosus, et tankerid pörkavad kokku mõne teise laevaga. Helsingi ja Tallinna vahel sõitvate laevade kokkupörke tõenäosus on kord viie aasta jooksul ning aastaks 2015 on see tõenäosus suurenenud korrani kolme aasta jooksul. Tankeriõnnetuse tõenäosus Soome lahel on praegu kord 23 aasta jooksul, kui uuringu kohaselt kasvab see tõenäosus korrani 11 aasta jooksul. Soome lahe 30 sadamas käib aasta jooksul umbes 50 000 laeva, neist pooled on naftatankerid.

2007 aastal Urmas Arumäe tehtud Viimsi valla riskianalüüsist selgus, et sadamates ja merel toimunud õnnetuste tagajärjel vette sattunud ohtlikud kemikaalid ohustavad Viimsi valla elukeskkonda vähe, sest tõenäoliselt satub saaste poolsaare üsna kitsale rannaalale.

Samas puudub Põhja- Eesti Päästkeskusel (PEPK) ressursid, mis tagaks valmisoleku reageerida operatiivselt vajaliku tõhususega võimalikele kütuseterminalide suurõnnetustele, rannareostustele, kütusetsisternide ja paakautode suurpõlengutele. PEPK Muuga komando jõuab sadama territooriumil olevasse õnnetuspaika ühe minutiga. Kuna Muuga komando ei ole võimeline praeguse koosseisu ja varustusega täitma tema ees seisvaid päästetööde ülesandeid Muuga sadamas, siis linnast tuleb kohalikule kahele päästeautole 10-15 minutiga 7-8 päästeautot lisaks.

2009. aastal viidi Põhja-Eesti päästkeskuse poolt läbi 12 õppust, milledes osalesid Muuga, Pirit, Keskklinna, Mustamäe, Keila, Lilleküla ja Assaku päästekomandod ning korrapidamisbürood.

Korraldati nii tutvumisõppuseid, taktikalisi tuletõrjeõppusi kui ja erinevate pumbajaamade ja voolikukonteinerite kasutamissoppuseid. Ka 2010. aastal on kavas erinevad õppused, millede tulemusena peaksid tuletõrjujad muutuma veelgi teadlikumaks ja osavamaks sadamas võimalike õnnetuste korral.

2007. aasta sügisel andis AS Tallinna Sadam Päästeametile ja Põhja-Eesti Päästkeskusele üle ligi 14 000 000 krooni eest ostetud mobiilse pumbasüsteemi, mis on mõeldud iseseisva tulekustutusveevarustuse loomiseks peamiselt Muuga sadamas ning selle lähiumbruses toimuvatel sündmustel. See pumbasüsteem peaks tagama tõhustatud veevarustuse suuremahulisteks kustutustöödeks naftasaaduste reservuaaride kustutamisel, aga ka metsatulekahjude või üleujutuste likvideerimisel.

Viimsi valla elu- ja looduskeskkonnale on kõige ohtlikum Muuga sadamas ammooniumnitraadi käitlemine (AS DBT). Ebasoodsate tegurite kokkusattumisel võib toimuda ASi DBT ammooniumnitraadi hoidlas või vagunite tühjendamisestakaadil plahvatus, mille ohualadesse võivad jääda tõenäoliselt Tammneeme, Metsakasti, Aigrumäe ja Randvere külade elanikud.

Randvere küla rahvas on mures Muuga sadamast idakaare tuultega kütuseaurude ja muude ümberlaadimisel suures kontsentratsioonis õhku paiskuvate ühendite pärast. Idatuuled kannavad need gaasilised ühendid (alifaatsed ja aromaatsed süsivesikud) üle Muuga lahe kogu Viimsi poolsaarele.

Muuga sadama õhuseire 2009. aasta aruandest võib lugeda, et kui 2008. aastal tõusis maksimaalne tunnikeskmine aromaatsete süsivesinike kontsentratsioon Muuga-1 seirejaamas piirväärtuse piirimaile, siis 2009. aastal jäid maksimumid tunduvalt madalamaks. Ühtlasi on 2009. aastal mõõdetud kõrgeim alifaatsete süsivesinike kontsentratsioon Muuga-1 seirejaamas napilt väiksem vastavast piirnormist, samas kui 2008. aastal oli alifaatsete süsivesinike maksimaalse sisaldus õhus tunduvalt madalam. Hoolimata tasemete mõningasest kasvust/langusest jäävad mõõdetud kontsentratsioonid 2009. aastal madalamaks vastavatest piirväärtustest. Kokkuvõttes on toodud, et võrreldes eelnevate aastatega on seireandmed näidanud olukorra paranemist ja saasteainete vähenemist.

Külavanem ning külaselts on esitanud kirjalikke kaebuseid Muuga sadamast leviva ebameeldiva lõhna, tahma ja õli kohta, mis jääb akendele nii vallale, keskkonnaametile kui -ministeeriumile. Isegi presidendilt on loodetud abi saada, kuid siiani tulutult.

Kuna äritegevus Muuga sadamas on kasvav, tuleb ümber sadama ja sellega seotud tööstusaladel tagada minimaalne 100 m laiune kõrghaljastatud ala. Samuti on Viimsi vald kehtestanud piirangud ehitustegevusele, mille kohaselt ei ole lubatud nafta ega muude kütuste käitlemisega seotud terminale vms ehitisi rajada väljaspoole Muuga sadama piirkonda.

Võimalike hädaolukordade ennetamise ja nende tagajärgede leevendamise põhimeetmetena tuleks elanikkonda informeerida Viimsi valla võimalikest hädaolukordadest ja nende tõenäolistest tagajärgedest. Tuleks välja arendada vallaelanike varajase teavitamise süsteem ning hoida inimesi alalise valmisolekus. Kindlasti tuleks korraldada elanikkonna hädaolukorras tegutsemise väljaõpet, mis lisaks inimestele kindlustunnet.

Inimesed ise aga peaksid kaaluma võimalust minna vabatahtlikuks ning osaleda abipäästjate koolitusel, et osataks reageerida ja tegutseda siis, kui on juba juhtunud õnnetus ning tuleb tegeleda tagajärgede likvideerimisega.

1.3.8. Nord Stream gaasijuhe

Nord Stream on Venemaa ja Euroopa Liidu vaheline gaasijuhe läbi Läänemere. Selle kaudu transporditakse maagaasi, millega varustatakse nii ettevõtteid kui ka kodumajapidamisi. Uuest torujuhtmest saab Euroopa energiajulgeoleku oluline tegur.

Nord Stream on kavandatud 1220 kilomeetri pikkuseks ning hakkab koosnema kahest paralleelsest torujuhtmest. Esimene torujuhe võimsusega ligikaudu 27,5 miljardit kuupmeetrit gaasi aastas ning peaks valmima 2011. aastal. Teise valmimine on kavandatud aastasse 2012, mille tulemusel kahekordistub aastane võimsus 55 miljardi kuupmeetriini. Sellest piisab üle 26 miljoni Euroopa kodumajapidamise varustamiseks.

Nord Stream avalikult koduleheküljelt võib lugeda, et gaasijuhtme ehitamisel on täielikult pühendatud Läänemere keskkonna kaitsmisele, mistõttu see ehitatakse kontrollitud ja keskkonnasõbraliku tehnoloogia abil. Selle kavandamisel on tuginetud sügavale teadlikkusele keskkonnaprobleemidest ja Läänemere tingimustest.

Läänemere piirkonna ametiasutuste ja avalikkusega peetud intensiivsete läbirääkimiste põhjal valmib Nord Streami ulatuslik keskkonnamõju hindamise aruanne (EIA), mis on kooskõlas rahvusvaheliste ja riiklike õigusnormidega. EIA protsess hõlmab mitmesuguseid aspekte, sealhulgas ökosüsteemi võimalikke riske, nagu mõju merepõhjale, kalandusele ja kaadatud lahingumoonale, ning nende vähendamise viise. Lisaks on Nord Stream tellinud nn Espoo aruande, mis kirjeldab terve trassi võimalikku keskkonnamõju.

Kuigi tuhanded kilomeetrid meres paiknevaid torujuhtmeid üle maailma kinnitavad tehnoloogia ohutust ja keskkonnatõhusust, tunneb Euroopa Parlamendi petitsioonikomisjoni raportöör muret seoses sellega, et see tekitaks tõsise keskkonnaohu, sealhulgas:

- kahjustused Natura 2000 aladel;
- oht kahjustada Teise maailmasõja ajal Läänemerre uputatud Saksa keemiarelvi, miine, lõhkemata pomme ja upunud aluseid, eelkõige Soome lahes ning kavandatava gaasijuhtmega piirnevatel aladel;
- ehituspiirkonna enneolematu suurus (2400 km² ehk ala, mis võrdub Luksemburgi Suurhertsogiriigi territooriumiga), Läänemere taolises suhteliselt väikeses ja suletud meres;
- ulatusliku reostuse oht, mida endast kujutavad tuhanded tonnid kemikaale (aldehüüde), mida vajatakse torujuhtme puhastamiseks enne selle kasutuselevõttu.

Kuna Randvere asub Viimsi poolsaarel, mis omakorda asub Soome lahe ääremail, siis peaksid ka randverelased tundma muret seoses Nord Stream gaasijuhtmega. Siinkohal tuleks aktiivselt tegeleda elanike hädaolukorras tegutsemise väljaõppega nagu ka Muuga sadamast tulenevate riskide puhul.

1.4. Inimesed

Randvere küla Muuga lahe äärsel rannaalal elavad nn põliselanikud, kelle esivanemate taludes tegeleti rannaäärse kalapüügi ja kasvatati vähemal määral ka karja. Nõukogude võimu ajal oli elu siin üsna stabiilne, sest piiritsooni režiimi tingimustes pääsesid võõrad ja külalised siia vaid sellekohaste lubadega. Elanike maad olid Pirita aiandussovhoosi käes ja kasutuses.

Suur muutus külaelus toimus aga 1960-1970ndatel aastatel. Siis eraldati maad aiandus- ja suvilakooperatiividele ning see tõi enesega kaasa arvuka võõraste, kuid enamasti linnainimeste migratsiooni ja võrdlemisi intensiivse suvilate ehitamise. Neid kooperatiive oli algselt külas

kahekümne ringis, millest suurem osa tegutseb tänaseni. Ühistud rajasid külas oma liikmete jõudude ja vahenditega kohalikud teed, pinnase- ja sademevee ärastamise süsteemid, elektrivõrgud ja veevarustuse. Nii moodustus ühistute liikmetest külas omaette kogukond, keda ühendasid samad probleemid ja huvid. Nende ühistute kogukond ületas inimeste arvukuselt juba mitu korda nn põllisasukate elanike arvu.

Viimaste aastate ehitusbuumiga hoogustus külas ka kinnisvaraarendus ning endistele põldudele ja karjamaadele hakkasid kerkima arvukad elamud. See tõi kaasa ka uue laine inimesi, kes moodustavad järgmise uusasukate kogukonna.

Elanike kiire kasv Viimsi vallas peitub eekõige sisserändes, mis on andnud enam kui 90% rahvastiku juurdekasvust. Valdav osa elanikest on pärit Tallinnast. Ümberasujad on ennekõike noored, haritud, suhteliselt hästi teenivad, pereloomise eas inimesed vanuses 30-45 eluaastat. Soodne vanusstruktuur toob kaasa ka suure sündivuse.

Aastatel 2000-2005 oli elanike arv kasvanud Viimsi vallas 5 569 inimese võrra ehk 1.97 korda võrreldes eelneva perioodiga. Rahvastikuregistri andmetel on ajavahemikul 14.06.2005 – 01.01.2010 Viimsi valla elanike arv kasvanud 11 327-lt 16 207-le (juurdekasv 4 880 inimest ehk 1,43 korda). Valla elanike seas valitseb seisukoht, et valla elanike arvu tuleks piirata (Geomedia 2005). Seda on ka teadlikult tehtud alates 2005. aastast ning võrreldes 2005. aastale eelnenud perioodiga on elanike arvu suurenemine vähenenud 0.54 korda.

Randvere külas oli 01.01.1997 registri andmetel külas 106 elanikku, järgnevatel aastatel kasvas see järgmiselt: 01.01.2000 – 152; 01.01.2002 – 358; 01.01.2003 – 616; 01.01.2004 – 688; 01.01.2005 – 765. 1.jaanuari 2010 seisuga on Randvere külas elanikke 1395. 2000-2005 oli elanike arv kasvanud 5,03 korda. 2005-2010 on elanike arv Randvere külas suurenenud 1,82 korda, mis võrreldes eelmise perioodiga on kahanenud märgatavalt. Siinjuures tuleb lisada, et peale ametlikult registrisse kantud inimeste elab suveperioodil lisaks alalistele elanikele veel 13-s aiandus- ja suviläühistus ca 500 inimest suvemajades.

Seisuga 1. jaanuar 2010 jagunesid küla elanikud sooliselt:

- 49,82% mehed
- 50,18% naised

Elukoha registreerimist mõjutavad kuigivõrd riigi ja kohalike omavalitsuste elanikele suunatud poliitika, sh. Tallinna elanikele suunatud soodustused ja sageli ka mugavus, ei viitsita ennast ümber registreerida ja ei tunnetata ka otsest vajadust selle järgi. Kuna enamus piirkonna elanikest töötab ja tarbib teenuseid Tallinnas, siis on nende jaoks sageli otstarbekam olla Tallinna elanikeregistris.

1.4.1. Randvere küla persoonid

Oma töö ja tegevusega on Eesti ja seega ka Randvere küla maailmamastaabis tuntuks teinud:

- Olümpiavõitja kõrgushüppes ja orienteerumisspordi innukas harrastaja ning propageerija Jüri Tarmak
- Maalikunstnik Viive Sterpu
- 2006. aastal rahvusvaheliselt parimaks rahandusministriks tunnustatud Aivar Sõerd
- Kirjamees Viktor Pallo
- Maardu mõisnik, Randvere kooli ja kiriku toetaja Christoph Bernhard von Brevern (1786-1864)

- 1877-1883 aastatel Randvere koolmeisteina töötanud ja Muusika- ja Lauluseltsi asutaja Mihkel Kaares (?)
- Rahvalaulik Mari Kilu (1851-1947)
- 1907 – 1926 aastatel Randvere koolijuhatajana ja Randvere kirikuköstrina töötanud Jakob Kivikas (1875-?)
- Randvere kooli vöormündrina töötanud, esimese (mitteametliku) vallavolikogu ja hiljem Viimsi vallavolikogu liikmena aastatel 1930-1931 teenistust leidnud Gustav-Woldemar Laur (1886-1945)
- Randvere kooli asutaja kirikumajas oli Paul Loppenowe (1826-1901)
- Randvere kiriku rahastaja ja ehituse eestvedaja Gustav Heinrich Scüdlöffel (1798-1589)

1.5. Sotsiaalne taristu

1.5.1. Infolevi

Peamiseks küla info ja uudiste edastamise viisiks on suusõnaline meetod, mis on kasutusel olnud aegade algusest peale. Lisaks on paralleelselt kasutusel teadete tahvlid suvilate piirkonnas. Teateid paigutatakse ka bussiootepaviljoni seintele. Elanikud vahetavad uudiseid omavahel telefoni teel, seda rohkem põliselanikkonna ja end siin külaellu sisse elanud uuelanike puhul.

Külaelanike kaasabil on loodud e-posti nimekiri, kus listi liikmed saavad omavahel teateid vahetada. Lisaks on külaseltsil interneti koduleht, kuhu pannakse üles uudiseid ja teateid, mis on otseselt seotud külaeluga või puudutavad küla. Ligikaudu 90% elanikest saab koduvallas toimuva kohta teavet ajalehest Viimsi Teataja.

Suuremate arutelude arendamiseks kutsutakse kokku külakoosolekud. Samuti on võimalus igakuiselt kohtuda külavanemaga ning teha ettepanekuid küla puudutavate valdkondade osas.

1.5.2. Seltsitegevus, haridus ja kultuur

Randvere viimase viie aasta kõige suurem sündmus oli Randvere lasteaed-keskuse ehitamine ning avamine 1.juunil 2007. aastal. See tõi randverelastele 120-kohalise lasteaia kus alates 2008.aastast tegutseb üks sõimerühm ja viis aiarühma. Sama maja ruumidesse on paigutatud ka perearst, apteek, noortekeskus, päevakeskus ja konstaabel.

Randvere Noortekeskus on Viimsi Noortekeskuse filiaal, mis on mõeldud noortele vanuses 7-26. Igapäevaselt on Randvere noortekeskuses võimalik noortel kasutada mitmeid vaba aja sisustamise vahendeid ja võimalusi: mängida piljardit, õhuhokit, lauajalgpalli jm lauamänge. Samuti saavad noored kasutada internetiühendusega arvuteid ja vajadusel printimisvõimalust. Keskuses levib WiFi internetiühendus. Kohapeal saab lugeda ajalehti ja ajakirju ning vaadata televiisorit ning DVD-filme. Avalikuks kasutamiseks on mõeldud ka kööginurk. Samas korraldatakse noortekeskuses erinevaid projekte, üritusi ja suviseid linnalaagreid, diskosid, võistluspäevi, turniire, infopäevi, ekskursioone, maastikumänge, tüdrukute õhtuid, lasteõid, noorteõid, lauamängupäevi, töötubasid, konkursse, kitarriõpinguid. Tegutsevad Loovus- ja Kunstiring ning Noored köögis ring.

Küsitlusest selgub, et 96,3 % vastanutest teadsid noortekeskusest, kuid vaid 7,4 % osaleb sageli noortekeskuse poolt korraldatud üritustel või huvialaringides. 23,5 % osaleb harva ning 69,1 % ei osale üldse Randvere noortekeskuse tegemistes.

Randvere keskkuses asub lisaks noortekeskusele Viiksi Päevakeskuse filiaal Randvere Päevakeskus. Tegutsevad erinevad huviringid: inglise ja soome keel, aeroobika, tervisevõimlemine, seniortants, lauatenis, arvutiõpe, laulmine, käsitöö, õmblemine, kangastelgedel kudumine ja portselanimaalimine. Tööd on alustanud erinevad suhtlemis- ja hobiklubid. Iga kuu vähemalt üks kord toimub kultuurhariduslik suurüritus. Korraldatakse väljasõite ja teatri ühiskülastusi. Iga päev on avatud lugemisnurk, kasutada saab arvutit ja interneti, mõõta vererõhku. Tehakse koostööd teiste Viiksi valla asutustega: koolide ja lasteaedadega, ühingutega, kirikute ja kogudustega. Päevakeskus suhtleb samalaadsete keskustega nii kodu- kui ka välismaal.

Küsitlusele vastanutest 87,7 % olid teadlikud, et Randveres tegutseb aktiivselt päevakeskus. 2,5% neist lööb sageli päevakeskuse tegemistes kaasa, 11,1 % harva ja ülejäänud ei osale üldse.

Nendest näitajatest tulenevalt tuleks noortekeskusel ja päevakeskusel rohkem suhelda külarahvaga: mõlema keskuse tegemisi tuleks väljapaistvamaks teha (nt reklaamplakatid külapoes jms) ning uurida, miks inimesed ei osale noorte- ja päevakeskuse tegemistes, millistes huvialaringides külaelanikud ise realselt osaleda tahaksid ning millistel kellaegadel.

Tänu Randveresse rajatud lasteaia-keskusele on Randveres tõusnud oma-küla-tunne ning inimesed hoiavad rohkem kokku, kuna on olmas koht kus koos käia. Veidi rohkem korraldatakse erinevaid talgud, võistlusi ja muid kooskäimisüritusi. Kui varem kasutati külakoosolekute pidamiseks kiriku ruume, siis nüüd toimuvad need lasteaed-keskuses.

Külas ei ole tänase päeva seisuga ühtegi kasutamiskõlblikku mänguväljakut. Külas on suur hulk noori, kes tegeleksid vabal ajal jalgpalli või korvpalli harrastamisega, kuid külas puuduvad selleks võimalused. Külas puuduvad ka väikelaste mänguväljakud ja liivakastid.

MTÜ Randvere Külaselts esitas jaanuaris 2010 Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile (PRIA) 3.2 meetme raames Randvere mänguväljaku rajamiseks rahastamise toetuse avalduse. 16.juunil tuli PRIAst positiivne vastus rahastamise kohta. Lähitulevikus peaksid lastele ja noortele kerkima uus mänguväljakukompleks koos väikelastele mõeldud ronimis- ja turnimisatraktsioonidega ning korvpalli ja rannavolleplatsiga.

Hariduselus mõjutavad Tallinna koolid peaaegu kogu valda. Peamiselt käivad Tallinnas eelkõige nende asulate lapsed, kus Tallinna suunaline bussiliiklus on paremini kättesaadav, sageli ka ainuvõimalik korraldatud transpordiliik.

Randvere piirkond on täna Viiksi valla koolivõrguga äärmiselt nõrgalt seotud. Tegu on kasvava piirkonnaga, mistõttu tuleks siia asutada vähemalt 6-klassiline algkool (alguses ühe, hiljem tõenäoliselt juba kahe paralleelklassiga). Algkooli asutamine Randvere piirkonda mõjutab mõnevõrra Maardu-Muuga piirkonda, samuti Tallinna Pirita linnaosa.

Randvere kool peaks olema tugeva huvitegevuse ja sportimisvõimalustega kool. Siin peaks olema palju klassivälist tegevust looduses ning õpetajad uute ideede ning õpetamismeetoditega. Samuti peetakse oluliseks individuaalsemat keskkonda, kus õpetaja saaks tegeleda kõikide lastega. Kuna koolis veedab laps suurema osa oma päevast ning seal kujunevad ka väga paljud lapse väärtushinnangud, siis peaks Randvere koolis olema näha ja tunda väljakujunenud hoiakud ja selgesisuline sõnum.

Randveres on hetkel 40 leibkonda, kes kindlasti paneksid oma lapse(d) Randvere kooli, kui see siin vaid asuks. 81 leibkonnast vaid 9 pere ei osanud sellele küsimusele vastata ning ülejäänud 32 pere olid positiivselt meelestatud oma küla kooli olemasolu kohta.

1.5.3. Külaelanike ühiskasutuses objektid

1. juunil 2007. aastal avati Randvere lasteaed-keskus, kus asub lasteaed, noorte- ja päevakeskus, apteek ning perearst.

Muuga lahe rand on külaelanikele nii jalutus- kui ujumiskohaks. Randvere puhul ei saa me rääkida supelrannast selle tavalises mõttes, kuna see seostub eelkõige nn klassikalise liivarannaga merekaldal, Randveres aga on kivine põhi ja madalaveeline ala kuni 200m rannast. Külaelanike seas läbi viidud küsitluses küsiti inimestelt, kui tihti nad käivad rannas ja kui tihti kasutavad sealseid ujumisvõimalusi. Vastanutest 58 % käib tihti rannas ning 34,6 % kib sageli ujumas. Põhjus on selles, et see on suhteliselt raske, sest ranna madalaveelises alas on merepõhi täis teravaid ning libedaid raudkive ja munakaid, mis raskendavad oluliselt sügavamasse vette minekut. Ujuma mineku kergendamiseks rajati umbes 30 aastat tagasi aiandusühistute jõududega Niinepuu tee juurest merre muul pikkusega ca 150 m. Tänapäevaks on see muul mere lainetuse ja jää toimele peaaegu hävinenud. Teine muul on elanike initsiatiivil loodud Kaevuaia tee pikendusena. Arvestades siinse rannaala iseärasusega sobibki siia kõige paremini muul, sest võimaldab takistuseta jõuda kuiva jalaga küllalt kaugele, et siis mugavamalt ja kiiremini sobivasse ujumissügavusse jõuda. Selleks on vaja korrastada olemasolev Niinepuu tee muul ja lõpuni välja ehitada uus Kaevuaia tee muul.

Palju kisa-kära on tekitanud Randvere rannaala detailplaneering ja väljaarendamise plaanid. Paljud külaelanikud seisavad sellele kindlalt vastu rõhudes looduslikule mereranna säilitamisele. Samal ajal teine pool elanikest soovib kindlalt liivaplatsi ja lastele mänguväljakuid, et saaks rahulikult päikesevanne võtta ja muid rannalõbusid nautida.

Randvere küla rannajoone pikkus on ca 4 kilomeetrit. Siin leiaksid endale koha nii rannaliival päevitaja kui ka veidi aktiivsemat puhkust otsiv rändrahnul turnija.

Kui viis aastat tagasi oli probleemiks kujunenud see, et randa pääses vaid paarist-kolmest kohast, siis nüüd saab randa lausa 10 teetsast: Tammekivi, Luua, Krati, Niinepuu, Vaablase, Kibuvitsa, Kaevuaia, Aiaotsa teedelt ning Krati tee põigust ja Taru põigust.

2008. aastal valmistati külaseltsi raha ja liikmete oma kätega kaheksa istepinki, mis kõik paigutati rannaalale. Kahjuks enne suve lõppu varastati neist kuus ning praeguseks pole neist alles enam ühtegi. Ka on tehtud vallale ettepanek paigutada rannaalale riietusvahetuskabiinid ja prügikastid, kuid see on jäänud hetkel vaid ideeks.

Omalt algatusel on rannaäärsete kinnistute omanikud (Meelis Pallo ja Kalle Tammer) rajanud purdeid üle kraavide, mis teevad võimalikuks liikuda vabalt mööda kallasrada kahe muuli vahel. Ainsaks probleemseks kohaks kogu Randvere kallasraja katkematul läbimisel on jäänud kanal kiriku all. Madala veeseisuga pääseb sealt üle ka ilma purdeta, kuid kuna kõrgvee ajal on kanal sedavõrd lai, et sinna on vaja keerukama konstruktsiooniga silda, siis on selle rajamisel esialgu omaalgatuslikust tahtest väheks jäänud.

Randveres on 1852. aastast alates tegutsenud Randvere kirik, mis algselt oli Jõelähtme kirikukoguduse teenistuses, nüüdseks on sellest kujunenud Eesti Evangeelne Luterlik kirik.

Randvere küla piirneb 450 hektarilise metsamassiiviga. See peaks olema kõikide randverelaste ühine vara, mida tuleks hoolega kaitsta ja hooldada. Randverelastele meeldib metsas käia. Seda võib järeldada küsitlusest, mille järgi 64,2 % käib sageli metsas. Harvemini käib metsas 34,6 % elanikest.

Metsa tuleks rajada koostöös Riigi Metsamajandamise Keskusega (RMK) erinevaid matka- ja loodusradasid nii jalgsi kui ka jalgrattaga läbimiseks. Tammneeme külas tehtud küsitluse järgi meeldib inimestele liikuda pigem korrastatud metsas. Kuus aastat tagasi loodud Tädu õpperada võib tuua heaks inimeste huvi näiteks liikumisradade loomisel. Seda on külastanud koguni 80,2 % Randvere elanikest ja oodatakse uut ning huvitavat uudistamist.

1.5.4. Jätkuvad ja katkenud traditsioonid

Traditsioon, mis on püsinud rahva mälus, on talgute tegemine. Iidne komme on au sees püsinud tänase päevani. Viimati korraldati külavanema eestvedamisel koristustalgud Randvere külas ja Tädu õpperajal. Üheks suuremaks talguks, millest ka Randvere küla osa võttis, olid 2009. aastal korraldatud mõttetalgud „Teeme ära“, kus arutleti külaelu ja puhkevõimaluste üle. Mõledi, kuidas muuta elukeskkond selliseks, kus nii noortel kui ka vanadel oleks hea ja mõnus olla.

Küsitlusest selgub, et 85,2 % on nõus osalema metsatalgutel, ilmselt käib see sama huvigrupp ka muudel talgutel.

Üheskoos tähistatakse erinevaid kommertsüritusi ning rahvakalendriga seotud tähtpäevi: sõbrapäev, volbrapäev ja halloween, vastlapäev, emadepäev, naistepäev, emakeelepäev, lihavõtted, esimene koolipäev ehk tarkusepäev, mardipäev ja kadripäev. Mitte kuhugi ei jää ka detsembris inimesi ühendavad jõulud ning veebruaris kõigi eestlaste ajalugu muutnud vabariigi aastapäev. Üritusi korraldatakse kas lasteaia, noortekeskuse, päevakeskuse, Randvere kiriku, kogu küla, külaseltsi või külavanema eestvedamisel.

Üheks katkematuks traditsiooniks on aastasadade vältel olnud jaanituli. Vaatamata keerulisele aegadele on jaanituli pea ainus traditsioon, mida katkematult on edasi peetud. Kahjuks puudub Randvere külas külaplats, kus oleks võimalik külarahval säärast pidu pidada ja jaanilõket põletada. Seetõttu on jaanipäeva käidud tähistamas naaberkülades Tammneemes ja Muugal.

2010.a juunis korraldas külavanem mõnede ettevõtlike inimestega küla jaanipäeva koos meelelahutuslike võistluste ja mängude ning orkestrimuusikaga. Pidus kestis küll paar tundi ja puudus traditsiooniline lõke, aga ikka öeldakse, et väikestest asjadest saavad alguse suured.

Tulevikus Randvere mänguväljakute valmimisega on plaanis korraldada naaberkülade vahel erinevaid mõõduvõtmisi erinevates pallimängudes ja muudes spordialades. Samuti saaks siis palliplatse kasutada näiteks maakondlikeks või üleriigilisteks tänavakorvpalli ja rannavolle turniiride läbiviimiseks.

1.6. Tehniline taristu

1.6.1. Teed, tänavad ja ühistransport

Viimsi vallas on viimasel ajal oluliselt paranenud riigimaanteed kvaliteet, kuid probleemiks on siiski veel kohalikud teed.

Randvere küla läbib kaks riigimaanteed - Randvere tee, mis teeb ringi peale Viimsi poolsaarele ja Muuga tee. Teised on kohalikud teed, mis on kas munitsipaalomandis, kuuluvad eraomanikele, on ühistute omandis või on nende kuuluvus kindlaks määramata. Määramata kuuluvusega kohalikke teid on eriti rohkesti ja see tekitab jätkuvalt probleeme nende remondi ja hoolduse korraldamisel.

Randvere teega kulgeb kõrvuti kergliiklustee, mis on tõstnud suuresti jalakäiate turvalisust ning samuti ka elanike liikumisvõimalusi (teedel kohtab tihemini rulluisutajaid, jalgrattureid, kepikõndijaid).

Tallinnasse suunduval Randvere teel on liikluskoormus suur ning kasvab pidevalt. Vald koos elanike endiga peaks siinkohal pöörama erilist tähelepanu autostumise kriisi vältimisele.

Praegu teenindavad Randvere küla vallasisene liin V2, mida haldab AS GoBus ja bussiliin nr 38, mida haldab Tallinna Autobussikoondise AS. Ühistranspordi arendamine on üks peamistest võimalustest teede koormuse ja läbilaskevõimaluse parandamiseks. Kahjuks ei vasta praegused bussigraafikud elanike vajadustele ja ainult ühistranspordiga liiklejaid on väga vähe. 38,3 % Randvere elanikest kasutavad liiklemiseks nii isiklikku sõiduvahendit kui ka ühistransporti.

Kooliaasta perioodil teenindavad koolilapsi koolibussid. Koolibussid on sõitnud Randverest juba kolm aastat ning iga aastaga kogunud aina rohkem populaarsust laste seas. Tulevikus on vallal kindel plaan koolibussiprojektiga jätkata.

2010. aasta lõpus on Viimsi vallal kavas läbi viia Randvere küla ühistranspordivajaduste uuring, mis peaks andma konkreetse ülevaate Randvere külaelanike ühistranspordi vajadusest ning muutma paremaks selle korraldust.

1.6.2. Elektrivõrk

Viimsi vallas pakub elektrienergiat ja võrguteenust Fortum Elekter AS.

Seda küla läbis mööda kinnistuid vana 10 kV kõrgepinge õhuliin. Juba eelmisel aastal alustas Fortum Elekter AS selle likvideerimise ja maakaabliga asendamise projektiga. 2010. aastal viiakse see koos Randvere tee ehitusega lõpuni. Viimastel aastatel on rekonstrueeritud mitmete alajaama piirkondade madalpinge elektriliinid, nagu näiteks Keiu tee piirkond, Kibuvitsa tee, Krati tee. Lähiaastatel võimalusel jätkatakse samasuguste töödega. Hetkel ei ole Fortum Elekter AS-il Randvere külas plaane. Ei ole ka teada, et alustataks mõnda uut kinnisvaraarendust.

1.6.3. Vesi ja kanalisatsioon

Peamiseks veeallikaks Viimsi poolsaarel on Kambrium-veni (Cm-V) veekompleks, mille varu on kogu Viimsi valla territooriumile antud 4 500 m³/d. Cm-V puurkaevude vesi on pinnalt lähtuva reostuse eest hästi kaitstud ja puurkaevude jõudlus on suur. Oma kvaliteedilt ei vasta vesi indikaatorparameetrite osas (raua liigisisaldus, vesi on agressiivne) ning ammooniumi osas. Osades gdovi veehorisondist vette ammutavates kaevudes on kõrgendatud kloriidi sisaldus. Kuna veevaru ei ole üleliia, siis tuleb väga oluliselt jälgida vee säästlikku kasutamist.

Aktsiaseltsist Viimsi Vesi saadud andmete põhjal kasutab Randvere külas AS Viimsi Vesi poolt pakutavat vett ca 337 klienti. Vee kvaliteediga on küsitluse järgi väga rahul 21 %, pigem rahul 33,3 %, pigem ei ole rahul 16% ning üldse ei ole rahul 29,6 % kasutajatest. Kommentaaridest selgus, et mitmel pool vesi haiseb, on väga kõrge raua sisaldusega ning isegi tumepruuni värvusega. Mõned külaelanikud olid lasknud veele teha keemilised analüüsid, milledest selgus, et AS Viimsi Vesi poolt pakutav vesi ei vasta tervisekaitsenõuetele ja pole joogikõlbulik. Paljud inimesed kurdavad ka suurt õhu sisaldust vees, mis paneb kraanid „pursuma“. Puurkaevude ja aiandusühistute veepumplate kasutajad on üldiselt vee kvaliteediga rahul ja isegi kiidetakse selle maitset.

2008. - 2009. aastal rajati tsentraalseid vee- ja kanalisatsioonitorustikke lisaks Tammneeme ja Metsakasti külale ka Randverre. Vee- ja reoveetorustikke rajati ligi kahesajale kinnistule

Tammekivi, Tammenurme, Suurekivi, Nõmmeliiva, Kirikaia, Keiu, Külavahe, Mõisavahe, Koralli, Veeringu, Mündi, Aiaotsa, Ellerheina, Nurmenuku, Kurekella, Hiirekõrva, Käokinga, Länneaia, Karjaia, Kraaviaia, Lõosilma, Meritähe ja Niinepuu teel, samuti ka Silva piirkonnas.

Aktsiaseltsist Viimsi Vesi saadud andmete põhjal on nende poolt pakutava kanalisatsiooni süsteemiga liitunud ca 229 klienti. Kanalisatsiooni kvaliteedi ja kättesaadavusega on väga rahul 13,6 %, pigem rahul 42 % küsitlusele vastanud leibkondadest. Pigem ei ole rahul 23,5% ning üldse ei ole rahul 21 % leibkondadest. Üle poolte randverelaste kasutab lokaalset kanalisatsioonisüsteemi. AS Viimsi Vesi kanalisatsioonisüsteemiga vähese kasutajate arvu põhjuseks töid külaelanikud välja kõrge liitumise hinna ning selle keerukuse. Samuti väga paljudes kohtades üldse puudub kanalisatsiooniga liitumise võimalus, kuna puudub vastav infrastruktuur.

2004.-2005. aastal koostatud projekt nägi ette reoveetorustike ehituse Randvere ja Muuga piirkonnas ning survekanalisatsiooni torustiku rajamise Muuga Sadama reoveepuhastini. Selle projekti arendus aga on seiskunud. Maardu on teinud otsuse oma reovee suunamiseks Tallinna süsteemi. Seega on lõplik lahendus Viimsi valla reoveepuhastamise osas endiselt lahtine.

Viimsi Vesi AS arengukavast selgub, et kaugemate eesmärkide hulka (2014-2020) on arvestatud kraavkuivenduse asendamine drenaažkuivendusega Randvere suvila piirkondades.

Randvere kergliiklustee alla on rajatud 2,5 km pikkuselt reovee isevoolseid torustikke, 3,1 km reovee survetorustikke ning 3,4 km veetorustikke.

Vaheaia-Kooliaia projekti raames rajati isevoolseid reoveetorustikke pikkusega ca 700 jm, survetorustikke pikkusega ca 1000 jm ning veetorustikke pikkusega ca 700 jm. Samuti ehitati ka üks kanalisatsioonipumpla. Lisaks on külla rajatud veel kuus reoveepumplat ning isevoolseid reoveetorustikke pikkuses ca 11,9 km, reovee survetorustikke pikkusega ca 3,8 km ja veetorustikke pikkusega ca 12,4 km.

2013. aasta lõpuks peaks valmima isevoolseid reoveetorustikke ca 5,9 km, reovee survetorustikke 1,2 km, veetorustikke ca 9,5 km ulatuses, seitse veepumplat ja vaakumkanal 2,1 km ulatuses Krati piirkonnas.

Kuna suurveede ajal kevadeti ning pikematel vihmaperioodidel uputavad paljud hoovid ja keldrid Randvere külas, siis tuleks aktiivselt tegeleda ka liigvee ärajuhtimissüsteemide ja kuivenduskraavide hooldamise ning rajamisega. Selle eest on vastutav aga kohalik omavalitsus ning kiirema lahenduse leidmiseks peaksid külaelanikud antud probleemiga aktiivselt tegelema ning kätt vallavalitsuse pulsil pidevalt hoidma.

1.6.4. Jäätmevedu ja heakord

Randvere külas toimub korraldatud jäätmevedu, mille operaator valitakse vallavalitsuse poolt hanke alusel. Praeguseks operaatorfirmaks on Veolia AS. Hetkel toimib hästi jäätmevedu kortermajadel, probleeme on osade eramu- ja suvilaomanikega

Varem olid kevaditi külades suured prügikonteinerid, kuid nendesse visati läbisegi kõike – jäätmete liigiti kogumise nõuet nende puhul ei täidetud. Suuri konteinereid suurte jäätmete kogumiseks pole enam kaks aastat olnud, sest jäätmetest saab lahti korraldatud jäätmeveoga. Suurjäätmetest vabanemiseks tuleb tellida lisavedu. Lisaks sellele on vallas jäätmejaam, mis asub Pringi külas (Vanapere põik). Sinna saab viia erinevaid jäätmeid: sõiduauto rehve, töötlemata puitu, vanametalli, ohtlikuid jäätmeid, aiandusjäätmeidehitusjäätmeid, samuti ka paberit ja pappi ning klaastaarat. Hinnakirja ja lahtioleku aegadega saab tutvuda valla kodulehel.

Üle valla on koostöös vallavalitsusega pakendiorganisatsioonide poolt paigutatud pakendikonteinerid, kuid ka neisse pannakse aga kõike muud, kui kokkupressitud pakendeid. Seetõttu on need sageli täis ja nende veo sagedus ei rahulda inimesi.

Jäätmekäitsusteenustega Randvere külas ollakse üldjoontes rahul. Kõige rohkem tuntuks puudust erinevate pakendi-, paberi- ja klaasikogumiskonteineritest. Paljudele elanikele ei meeldi ka see, et prügiveofirma on monopoolses seisus.

Heakorras on vaja tähelepanu pöörata sellele, et krundiomanikud pööraksid tähelepanu ka oma aiatagusele alale, mis peab olema prügist ja võsast puhastatud ning korralikult niidetud. Aiataguna, s.o kinnistu piiri ja tee vaheline ala või kinnistu ja naaberkinnistu vaheline ala. Tühjad krundid peavad olema õigel ajal niidetud, et neist ei leviks umbrohuseemet. Krundil asuv ehitusmaterjal peab olema korralikult ladustatud.

Viimsi vallas avaliku korra ja turvalisuse valdkonna haldamise ja arendamisega tegeleb Viimsi valla kohaliku omavalitsuse organisatsioon SA Viimsi Kodanikukaitse Fond, mille Viimsi Vallavalitsus on asutanud elanike turvalisuse tagamiseks ja kuritegevuse preventatsiooniga projektide rahastamiseks. Loodud on abipolitseinikest koosnev korrakaitse üksus, kes patrullivad koostöös politsei ja turvafirmadega regulaarselt ka Randveres. Avaliku korra tagamisega vallas tegeleb Põhja Politseiprefektuuri Ida politseiosakonna konstaabliteenistus asukohaga Viimsi alevikus.

Lisaks riiklikule korrakaitsele – politseile – on elanike elukohtades rakendatud lisameetmeid turvalisuse tõstmiseks. Levinuim turvalisust suurendav meede on naabrivalve ja turvafirmade pidev või perioodiline territooriumi valve.

Randvere külas on kaks naabrivalve piirkonda: Koralli ja suvilapiirkond Randvere 1, AÜ Randvere Taru. Küla avaliku korra ja turvalisuse tõstmise eesmärgil oleks perspektiivikas laiendada naabrivalve piirkondasid Randvere külas.

1.7. Majandus

Töökohtadest rääkides tuleb eraldi käsitleda küla territooriumil olevaid töökohti ning Randvere külla registreeritud ettevõtteid.

Randvere külas on registreeritud 139 äriühingut, 21 FIE-t ja 26 MTÜ-t. Kuna äriregistri andmebaasi avalik osa ei võimalda filtreerida äriühinguid nende asukoha järgi ja täpsemat infot küsides ei saanud, siis polnud võimalik arengukava jaoks välja selgitada, kui palju võiks neis ettevõtetes töötajaid olla. Suure tõenäosusega ei ole Randveres registreeritud ettevõtja Randveres tööd pakkuv ettevõtja.

Töökoha olemasolu külas eeldab seda, et inimene saab seda küla territooriumil teha ja saab selle eest palka.

Randveres tegutsev külakauplus varustab külaelanikke esmatarbekaupadega, ning pakub tööd ühele müüjale. Teadaolevalt annab 22-le inimesele tööd Randveres asuv lasteaed, kahele koordinaatorile annab tööd noortekeskus. Päevakeskuses töötab hetkel üks tegevjuht ning külas tegutsevas apteegis üks farmatseut. Küla surnuaial hoiab silma peal surnuaiavaht.

Randveres puudub igasugune muu teenindusvõrk, mille järele rahvas peab sõitma Haabneeme, kus on enamus vajalikke teenuseid saadaval. Külaelanike seas on kindlasti oodatud kauplus-kohvik,

muude teenindusasutuste nõudluse kohta andmed puuduvad. Seega tuleks ette näha olukorrale lahendusi, millised on võimalused eraettevõtjas tekitada huvi suurema müügikoha (kaubakeskuse) loomiseks. Inimesed kaebavad külapoe kehvuse üle, kuid sageli ei saada ka aru sellest, et praegune külapood on just selline tänu klientide vähesele huvile. Ettevõtja saab oma teenuseid pakkuda ainult siis, kui on nõudlust ja tarbimist.

Arvestades siinelavat inimressurssi, looduslike eeldusi ja inimeste soovi säilitada looduslähedast elukeskkonda, ei ole töökohtade loomine tootmises perspektiivne, sest Randvere jääb ikkagi peamiselt elurajooniks.

2. VAJADUSED

Külavanemale laekunud küsimuste ja ettepanekute tulemusena võib nimetada järgmisi ranverelasi puudutavaid väärtusi.

Randverelaste suurimate mittemateriaalsete väärtustena nimetati

- Looduslähedust
- Vaikust ja rahu
- Külamiljööd
- Ühiseid ettevõtmisi

Materiaalse külje pealt peeti olulisteks väärtusteks

- Lasteaeda
- Uusi tänavaid
- Merd
- Metsa

Küsitlusele vastanutest suhtusid 32,1 % külaelanike arvu kasvamisest pigem negatiivselt. Veerand osa vastanutest ei osanud sellele küsimusele vastata. Sellest võib järeldada, et oma elulisteks huvideks peavad inimesed olemasoleva keskkonna ja sotsiaalse võrgustiku säilitamist. Seega negatiivsema hinnangu külarahva poolt on saanud tegevused, mis suurendaksid külaelanike arvu:

- Korrusmajade ehitus
- Ridaelamute ehitus
- Uued tiheasustusalad

Inimesed näevad nendes ohtu küla looduslähedasele elukeskkonnale ja sotsiaalsetele väärtustele.

Eluliste vajadustena tõusevad esile

- Tänavavalgustuse paigaldamine Randvere külasisesele osale, tähtsamatesse sõlmpunktidesse kõrvaltänavatel
- Teede, tänavate parandamine
- Busside sõiduplaani korrigeerimine
- Esmatarbekaupade müügiga tegeleva kaupluse avamine
- Kogu küla kommunikatsiooni- ja sidevahenditega varustamine
- Alg- või põhikooli ehitamine külla

Seda võib järeldada asjaolust, et teede ja tänavate kvaliteediga ei ole rahul üle poole küsimustikule vastanutest leibkondadest, kaubanduse kättesaadavusega ei ole rahul 95% elanikest.

Ainult ühistransporti kasutab randverelastest peaaegu olematu protsent, mis viitab asjaolule, et transpordikorraldus külas on väga halb ja ilma isikliku sõiduvahendita ei saa lihtsalt hakkama.

Peamiste arenguvajadustena näevad Randvere elanikud

- Laste mänguväljakut
- Spordiväljakut
- Tänavate asfalteerimist
- Liikluskiiruse piiramist külas
- Naabrivalve piirkondade juurdeloomist
- Korrastatud suplemiskohtasid
- Ühiseid üritusi

Mitme samasuunalise vajaduse grupeerimisel saavutavad sotsiaalsed objektid veelgi suurema osakaalu. Tõuseb esile spordiväljaku, laste mänguväljaku, lõkkeplatsi ja korrastatud metsaala kompleks, mis on seotud noortekeskuse, külakeskuse ja ühiste ürituste toimumispaigaga. Ilmselt on nende probleemide lahendamine kõige tõhusam just ühtse süsteemina.

2.1. SWOT-analüüs

TUGEVUSED	NÕRKUSED
<ul style="list-style-type: none"> • Asend: Tallinna linnastu ja Viimsi keskuse lähedus • Ligitõmbav elukeskkond: mere ja metsa lähedus, supluskohad • Puhas loodus, vaikus • Ühistranspordi olemasolu • Uus moodne lasteaed • Uus moodne noorte- ja päevakeskus • Perearsti olemasolu külas • Küla läbiv renoveeritud ja valgustatud peatee koos kergliiklusteega • Koostöö vallavalitsusega küla arendamisel • Küla ajaloo ja traditsioonide väärtustamine • Kaupluse olemasolu • Apteegi olemasolu • Palju noori inimesi • Palju elanikke <p>Randvere küla tugevused on seotud selle looduslikult kauni ümbruse ja hea asukohaga.</p> <p>Heas seisus on ka inimkapitali olukord: elanikke, sealhulgas noori on palju.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kiirest elanike kasvust tingitud surve looduskeskkonnale • Vähene inimestevaheline suhtlemine, seda eriti uusasukate ja põliselanike vahel • Lasteaiakohtade nappus • Ebahütlane arengutase: uued elamurajoonid ja vanad suvilapiirkonnad • Mahajäänud infrastruktuurid: lagunenu teed, tänavavalgustuse ja kanalisatsiooni puudumine • Küla ühisürituste läbiviimise koha (lõkkeplats, külakeskus), spordi- ja mänguväljakute puudumine • Lastel ja noortel pole piisavalt tegevust • Külas ei toimu eriti ühisüritusi <p>Lahendamist vajab noorema põlvkonna rakendamine ja vaba aja sisustamine. Külaelu vajab ellu äratamist, sest elanikud on suhteliselt passiivsed ning neil puudub kokkusaamiskoht.</p> <p>Elulistest vajadustest on tähelepanuta jäänud toetavate teenuste ja korraliku teeninduskeskuse arendamine.</p>
VÕIMALUSED	OHUD
<ul style="list-style-type: none"> • Riigi omandis olevate küla eri piirkondades asuvate kinnistute rakendamine küla avaliku ruumi	<ul style="list-style-type: none"> • Linnastu järk-järguline laienemine ja ehitustegevuse aktiveerumine ning külamiljöö kadumine

loomiseks ja teenuste osutamiseks: küla lõkkeplats, spordiväljakud, jooksu- ja matkarajad

- Külaseltsi tegevuse laiendamine
- Mitmetasandiline koostöö
- Koostööprojektide ja ühiste ettevõtmiste läbiviimine naaberkülade Muuga, Metsakasti, Pärnamäe ja Tammneemega ning ka kogu Viimsi poolsaarel asuvate küladega
- Erinevate matka-, loodus- ja õpperadade rajamine, nn rohelise ruumi loomine
- Heakorra ja kodukaunistamise kampaaniate läbiviimine
- Ettevõtluse areng
- Tallinna linna läheduse ärakasutamine
- Uute töökohtade loomine

Oma võimalustena tuleb luua ja tugevdada koostööd erinevate partneritega: vald, naaber- ja sõpruskülad jt. Nendega koos või külasiseselt on võimalik fondidest leida rahastamisallikaid. Koos tegutsedes on investeringutele suurem võimalus saada kaasfinantseeringut erinevatest riigi poolt pakutavatest kui ka Euroopa Liidu struktuurfondidest. Inimeste rakendamiseks ja paigalhoidmiseks on parim viis ettevõtluse ning töökohtade loomine.

- Lähedal asuvat Muuga sadamat läbivate ohtlike ainete transiit
- Riigi soovimatus reformimata maad anda küla avaliku ruumi ja sotsiaalala loomiseks
- Töökohtade vähenemine
- Elanike, eriti noorte majanduslikud probleemid
- Elanikud käivad mujal tööl
- Võõrandumine üksteisest
- Maaelu taandarenemine

Selge ohuna nähakse vähest ettevõtlusalast rakendust vallas. Selle tagajärjena käivad elanikud mujal tööl. Teadvustatud on ka võimalikku elanike võõrandumist üksteisest, kui omavaheline suhtlustasand ei muutu aktiivsemaks. Üleüldiseks ohuks, mis puudutab paljusid valdkondi, on maaelu taandarenemine.

3. ARENGUVISIOON

Randvere rannakülas elavad aktiivsed inimesed, kes peavad lugu traditsioonidest ja kultuurist ning tähtsustavad laste ja noorte arenguvõimalusi, samal ajal olles pika ajalooga looduslähedane ning jätkusuutlik elukeskkond Viimsi vallas.

Randvere visiooni moodustavad järgnevad põhimõtted:

- Randvere paikneb mere ja metsa vahel, olles linnalähedane kant asustustihedusega 110-250 in/km² kohta. Külasse ei planeerita uusi tiheasustusalasid, korrus-, rida- ega paarismaju.
- Ühiskondlik ruum on avatud merele ja inimesed pääsevad vabalt kallasrajale. Randvere ujumiskohtadesse on paigutatud riietuskabiinid, prügikastid ja istepingid.
- Randvere on roheline küla. Metsas on tervise- ja jooksurajad, matka-, õppe- ja loodusrajad viivad Mäealuse kaitsealale.
- Randvere küla aktiiv teeb tihedalt koostööd Viimsi Vallavalitsusega ning kirjutab erinevaid projekte Euroopa Liidu ja riigi poolt pakutavatesse kaasfinantseeringu fondidesse arendamiseks küla infrastruktuuri ja ühiskasutuses objekte.
- Randvere külas on lastel ja noortel palju erinevaid võimalusi sisustada oma vaba aega, mille sisustamisega tegeleb Randvere noortekeskus. Mänguväljakutel saavad aktiivselt liikuda nii väikesed lapsed kui ka teismeeas noorukid: mänguväljakutel on erinevad turnimisatraktsioonid, korv- ja rannavõrkpalli plats. Korraldatakse erinevaid küladevahelisi mõõduvõtmisi. Talvel saavad lapsed lõbutseda kelgumäel ning uisuplatsil.
- Randvere külas on aktiivseid inimesi, kes korraldavad erinevaid üritusi, mis on seotud rahvakalendriga ning küla ajalooga.
- Randvere küla keskus toimub keskusena, kuhu saavad külaelanikud koguneda ning tegeleda ühiste ettevõtmisega. Küla keskuses saab korraldada erinevaid laatasid, festivale, etendusi, jaanitulesid ja muid ettevõtmisi.

4. EELISARENDAVAD ARENGUEESMÄRGID

VALDKONNAD

JA

Randvere küla aktiiv on seadnud endale eesmärgiks tuleviku kavandamisel arvestada tasakaalustatult kõigi elanikegruppide huvidega, samaaegselt püüdes kujundada sellest üksteist mõistvat ja piirkonda hoidvat kogukonda. Arengukava toob välja külaelanike peamised probleemid ja arenguvajadused.

4.1. Looduskeskne kultuur

Randvere peamisteks väärtusteks peavad elanikud looduslähedust, vaikust ning rahu.

Metsa ja rannaala väärtuste säilitamine ja taasloomine on külaelanike üks prioriteetsemaid soove. Tegevuse tulemuslikkus sõltub suuresti koostööst ning kogukonna tahtest, millesse igaüks saab anda oma väärtusliku panuse. Külaelanike koostöö koordineerimiseks sobib hästi külaselts ja külavanem.

4.2. Kaasaegne taristu

Probleemidena nähakse Randvere külas tänavavalgustuse puudumist, kõrvaltänavate ja külateede viletsat seisukorda. Samuti puudub kogu küla territooriumil kvaliteetne veevarustus ja kanalisatsioon.

Kõik need teemad liigituvad kommunaalteenuste hulka ja on omased suurele osale Viimsi valla asustusüksustest. Viimsi vald panustab käesoleval ajal palju vahendeid vee-ja kanalisatsioonivõrgu ehitusse.

Rahaliste vahendite vähesuse tõttu on jäänud minimaalseks tänavakatete uuendamine ja valgustuse paigaldamine. Need on kohad, kus külakogukond saaks ka ise oma keskkonna arendamisele kaasa aidata kirjutades projekte Euroopa Liidu kaasfinantseeringufondidesse.

4.3. Puhkus ja vaba aeg

Kõige rohkem tuntakse Randveres puudust võimalustest aktiivseks puhkuseks, mis vajab jooksu- ja matkaradu, mängu- ja palliväljakuid, spordisaali.

Rannaala saaks muuta üheks puhkepiirkonnaks paigaldades sinna hooajaliselt riietusvahetuskabiine. Prügikastid ja istepingid teeksid rõõmu kõikidele külaelanikele, kellele meeldib jalutada ning lihtsalt loodust nautida. Siiani puuduvad külas ka toitlustuskohad, mis tegutseksid kasvõi suveperioodil.

Siikohal peaks koostöö olema mitmetasandiline ning see peaks haarama erinevaid gruppe: külaelanikud, külaselts, vallavalitsus, investeringufondid jne. Peamiselt on aga vaja aktiivseid

inimesi, kes kirjutaksid projekte erineva inventari, kuid samas ka näiteks spordisaali projekteerimise ja ehitamise rahastamiseks.

4.4. Ühistegevuste arendamine

Külaelanikele mõeldud avalikest ruumidest ja maa-aladest jääb väheseks, kui ei ole inimesi, kes aktiivselt tegelevad vaba aja sisustamise, erinevate koolituste, ringide ja ürituste korraldamisega.

Tuleb hoida au sees vanu traditsioone ning mõelda uusi ja huvitavaid tegevusi, mis kaasaks osavõtma erinevast vanusest huvigruppe. Aktiivne osavõtt külaelust toob juurde uusi tuttavaid, turvalisema keskkonna ning tugevama oma-kodu-tunde.

5. ARENGUKAVA UUENDAMINE

Viimsi vallavolikogu 26. juuni 2007 a määruse nr 21 „Viimsi valla aleviku- ja külavanema statuut“ (muudetud 10.02.2009 määrusega nr 5) §2 lõige 9 kohustab vanemaks valimisest alates ühe aasta jooksul külavanemat koostama ja iga kahe aasta tagant kinnitama või vajadusel kaasajastama aleviku või küla arengukava ja esitama selle aleviku või küla üldkoosolekule vastuvõtmiseks ja seejärel vallavalitsusele kinnitamiseks.

Küla elanikel on igal ajal võimalus teha ettepanekuid külavanemale uute ideede kohta arengukavasse ja/või tegevuskavasse. Iga kuu toimuvatel koosolekutel arutatakse tekkinud ideed läbi ning vastavalt vajadusel muudetakse arengukava. Iga-aastasel üldkoosolekul esitab külavanem tegevusaruande, külaselts ja külavanem annavad ülevaate seni tehtust ja esitatakse elanikele kinnitamiseks uuendatud tegevuskava ja/või arengukava.

6. TEGEVUSKAVA 2010-2013

Aasta	Asjakohaste tegevuste või kavandatavate investeeringuobjektide loetelu	Kavandatav rahastamisallikas või rahastamisallikate loetelu
LOODUSKESKNE KULTUUR		
2011	Rahvaspordi terviseraja rajamine riigimetsa maale. Terviseradade märgistamine ning radade kaardi paigaldamine.	Kohalik omavalitsus - KOV, Leader programm, RMK
	Tammneeme-Randvere matkaraja rajamine riigimetsamaale.	Omaalgatuslik, RMK
	Otsida võimalusi buraani kasutamiseks, millega saaks muuta terviserajad suusatamiseks kõlbuliseks.	Kohaliku Omaalgatuse Programm – KOP, omaalgatuslik
	Viimsi metsades elavate ja kasvavate loomade, lindude ja taimede kohta infostendide loomine ja ülespanemine.	KOP
2010-2015	Igaaastane metsaistutustalgute ja heakorrapäevade korraldamine.	KOV, omaalgatuslik, RMK
2011	Ranna projekti koostamine ja välja arendamine.	KOV, omaalgatuslik
2011	Ranna merevee kvaliteedi kontrollimine.	KOV, omaalgatuslik
2012	Muuga lahe äärsel rannaala detailplaneeringu kehtestamine.	KOV, omaalgatuslik
2012	Õhu- ja mürasaaste instrumentaalsete mõõtmiste läbiviimine külas ja nende alusel kaitsemeetmete kavandamine.	KOV, omaalgatuslik
2012	Otsida võimalusi Muuga sadama tegevusest Randvere külale tekkivate saaste ja müra uuringute teostamiseks ja rahastamiseks.	Omaalgatuslik
	Elanikkonna informeerimine Viimsi valla võimalikest hädaolukordadest ja nende tõenäolistest tagajärgedest infovoldikute või artiklite näol. Elanikkonna hädaolukorras tegutsemise väljaõppe korraldamine.	KOV, omaalgatuslik, AS Tallinna Sadam
	Abipäästjate koolituse läbiviimine Randvere külas	Päästeamet, omaalgatuslik
2010-2015	Näha ette uues metsamajanduse kavas hooldustööde mahu oluline suurendamine, preventiivabinõude rakendamine metsade risustamise tõkestamiseks ja elanike kaasamine metsahoiu üritustele.	KOV, omaalgatuslik, RMK
	Suurendada järelvalvet ja nõudlikkust vastavate jäätmekäitlus	Omaalgatuslik

	eeskirjade täitmise üle kinnistuomanike poolt.	
TARISTU ARENDAMINE		
2011	Moodustada töögrupp kohalike teedega seotud probleemide lahendamiseks.	KOV, omaalgatuslik
2011	Teha ettepanek Pirita linnaosa valitsusele, et Randvere tee ja Pärnamäe ristmikul toimuks liikluse reguleerimine foorituledega.	Omaalgatuslik
2010	Randvere küla ühistranspordivajaduste uuringu läbiviimine.	KOV
2011	Olemasolevate bussiliinide marsruutide korrigeerimine või täiendavate bussiliinide avamine. Ühistranspordiga juurdepääsu tagamine Randvere külla hilisõhtul kella 00.00-ni.	KOV
2011	Avalikustada täpsem info teede remondist küla teede kohta, mis on võetud Viimsi valla ja riigi maanteeameti tegevuskavadesse.	Omaalgatuslik
2011	Avalikustada täpsem info, kes vastutab teede korrashoiu ja koristuse eest küla teedel. Avaldada info tänavate nimede alfabeetilises lõikes.	Omaalgatuslik
	Korraldada Randvere küla elanikele infopäev vee- ja kanalisatsioonisüsteemide arendusest Randvere külas AS Viimsi Vesi poolt.	Omaalgatuslik, AS Viimsi Vesi
	Viimsi valla ühisveevarustuse ja kanalisatsiooni arendamise projekti elluviimine.	KOV, AS Viimsi Vesi
2011	Küla piiride korrigeerimine, vajaliku sümbolika kujundamine ja viitamine ning tahvlite hankimine.	KOV, omaalgatuslik, KOP
2012	Külakaardi paigaldamine Hansunõmme bussipeatusesse ja/või külakeskusesse kõigile nähtavale asukohta.	KOV, omaalgatuslik, KOP
2010-2011	Naabrivalve organiseerimine	Omaalgatuslik, Eesti Naabrivalve
	Selgitada maagaasi soovijate hulk ja Fortum Termest AS seisukoht trasside ehitamise tähtaegade ja liitumistingimuste kohta.	Omaalgatuslik, Fortum Termest AS
	Selgitada välja AS Fortum Elekter elektrivõrguga soovivate liitujate arv.	Omaalgatuslik, AS Fortum Elekter
	Välja selgitada internetikasutamise soovijate hulk ning sellelaadsete teenuste hinnapakumiste võrdlemine. Valida välja soodsaim pakkumine.	Omaalgatuslik
	Sidekaabliga telefonise ja interneti kasutamise võimaluste loomine küla lõunaosas.	KOV, Leader programm
	Sade- ja pinnasevee süsteemide arengukava koostamine ja selle järk-järguline elluviimine.	KOV
	Kirikaia tee äärne kraav tuleks sulgeda ja vee äravoolu tagamine toruga.	KOV

	Selgitada võimalusi Kirikaia tee 5 kinnistu omanikult 1800 m ² maa võõrandamiseks surnuaia laiendamise eesmärgil. Samuti uurida teiste surnuaedade kasutamise võimalusi.	KOV, omaalgatuslik
	Merevee taseme muutuste prognoosimise ja vastavate hoiatuste edastamise süsteemi loomine.	KOV, omaalgatuslik, Leader programm
	Kergliiklusteedele, külatänavatele ja rahvaspordiradadele prügikastide ning istepinkide paigaldamine ning korrapärase tühjendamise ning prügi äraveo tagamine	KOV, Veolia AS
	Pakendi-, klaasi- ja paberkonteinerite paigaldamine külla ning korrapärase konteinerite tühjendamise tagamine.	KOV, Veolia AS
PUHKUS JA VABA AEG		
2010-2011	Randvere küla mänguväljaku rajamine.	KOV, omaalgatuslik, PRIA 3.2 meede
2012-2013	Randvere algkooli, spordihoone ja raamatukogu ehitus.	KOV
	Külaplatsi rajamine Randvere küla territooriumile.	Omaalgatuslik, KOP
	Noorte ja pensionäride vaba aja sisustamise korraldamise töögrupi moodustamine. Selgitada välja kõik küla pensionärid (ka invaliidid) ja teha kindlaks nende abivajadused.	Omaalgatuslik
	Supluskohtadesse riietusvahetuskabiinide, prügikastide ja istepinkide paigutamine	KOV, KOP, omaalgatuslik
	Supluskohtade koristamine adrust ja prahist.	Omaalgatuslik
	Niinepuu tee ja Kaevuaia tee muulide rekonstrueerimine.	KOV, omaalgatuslik, Leader programm
	Autodega muulidele läbipääsu tõkestamine (suured kivid teetstonesse).	Omaalgatuslik

7. KASUTATUD KIRJANDUS

- Randvere küla arengukava aastateks 2005 - 2010 (2015)
- Ajaleht Viimsi Teataja üksiknumbrid 2005 – 2010 a
- Külavanema käsiraamat, neljas vihik. Küla arengukava koostamine 2003
- Viimsi valla arengukava. Strateegia aastani 2030; investeeringute kava 2007-2013, Geomedia OÜ 2007
- Kogumik „Viimsi vald 90“
- Leppneeme küla arengukava 2008-2018
- Tammneeme küla arengukava aastateks 2008-2017
- Raport: Läänemerre kavandatud Venemaad ja Saksamaad ühendava gaasijuhtme keskkonnamõju (Petitsioonid 0614/2007 ja 0952/2007) (2007/2118(INI))
- Külaelanike küsitluse tulemused
- Randvere ajalugu, Alar Mik
- Muuga sadama õhuseire 2009. aasta aruanne
- Viimsi vald. Mandriosa ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2009-2020
- Eestimaa Looduse Fond kodulehekül: www.elfond.ee (juuni 2010)
- Nord Stream AG kodulehekül: www.nord-stream.com/ee (mai 2010)

